

Brassói Lapok

XL. évfolyam
230 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1934. évi október 8

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Az „irredenta” sirhant Irtó: Kakassy Endre

Unokánk, aki majd felnő az erdélyi magyarság háborúutáni vívódásainak, éves panaszaik és napi keserveinek s szomorú, akkorra már sárgára aszalódott dokumentumait, ne állj meg e cikknél, lapozz tovább eggyel, mert a tisztultabb élet, amit akkor bizonyára élni fogsz, úgysem találja meg kapcsolatait ezekkel a betűkkel, szavakkal és mondatokkal, amik ma is úgy tűnhetnek fel, mint összefüggéstelen, az élet megnyugtató jelenségeivel semmi kapcsolatot nem találó, az értelmetlenségig fájdalmas és a kétségbeesésig kihatástalan felhőrdüléseit lidérces tragédiáknak.

A lencsék, melyekből e balfő fények jönnek, távol vannak tőlünk, de elég közel ahhoz, hogy, mint a hadiparnak ma még a titokzatos-ság ketrecébe zárt, halálközeli gépszörnye, meglepjen és megbénítsa az észszerűséget kereső értelmet, lefegyverezze a szívek megnyugvását óhajító jóakaratot és felperzsélje a lelkekben a reménynek ama zsenge vetéseit is, amikből jobb napokat, az emberszeretnek és egymás megbecsülésének krisztusi természetét hittük kisarjadni.

Eddig mi, élők voltunk a soron, a mi hátunkon csattantak el a türelmetlenség korbácsai. A préda, ugylátszik, nem volt elég dus, a legzolgált magyar életek hekatombái bizonyára nem elégtették ki az újfajta apostolok nemes kedvtelését. A gyűlölet karmai most már sirjaink felé nyulnak, kizöldült sírdombokat hányanak széjjel, lenyulnak a halottig, kiragadják csontjait és mint a magyar „irredentizmus” trofeumait rázzák és mutogatják az effajta hőstettekért lelkesedő közönségnek.

Szegény Sipos Domokos, Te, aki halottaidban „irredenta” lettél, miután életedben a szeretetet és a megértést: Erdélyi lelkét prédikáltad! És ti, többi erdélyi írók, akik nyílt szívvel és becsülettel szándékkal kerestek kapcsolatot a román szellemiséggel, akik kincsek után kutattok a többségi nemzet szellemi alkotásainak avarában, megérthetitek, hogy haló poraitokban ti is irredenták lesztek, mint társatok, Sipos Domokos, aki életében, ugylátszik, nem szenvedett eleget ahhoz, hogy jeltelen sirjában és nyugton hagyják...

Tiltakozunk a Curenul és az Univerul halottgyalázó akciója ellen? Lehet-e elég erős szavunk arra, hogy felháborodásunknak méltó kifejezést adjunk, a keresztényi szellemet megcsufoló, ostoba, barbár kedvtelés láttán? Vagy, hogy mentseget keressünk Sipos Domokos földi életére és kegyeletét könyörögtünk a halott számára, aki a magasságokból bizonyára büles elnézéssel tekint alá arra az esztelen és idétlen haragra, mely sirja körül fellángolt?

Nem. Tiltakozni sem fogunk és mentseget sem keresünk a halott költő életére és emlékére. Egyfelől azért, mert tiltakozásunk mitsem érne. A rosszakarat nem tűri el a vitát és az érveléseket. Célunkat úgyse érhetnők el, akár békés szándékkal, akár élesre kifestett fegyverekkel közledeznénk a gyűlölet bajnokai felé. Másfelől pedig biztosra vesszük, hogy az emlékeztető tartó erdélyi magyar köziró a diabolikus szentmártoni sirhanthoz nem engedte közel azt a napi politikát, mely Sipos Domokosnak életében és halálos vívódásai közepette is, anynyi keserűséget szerzett.

A gyűlölet karmai tovább turkálhatnak az immár megbolygatott hantok között. Lenyulhatnak a föld középséig is, azt a Sipos Domokost azonban, akit az erdélyi magyarság szívébe zárt és akinek emlékeit kegyelettel őrzik, soha nem érhetik el. Fejük fölött, akik még élünk, végigszánnak a kiengesztelhetetlen gyűlölet vihara, házainkat és vetéseinket feldúlhatják, porba tiporhatnak bennünket és gyermekeinket, ezt megtehetik. Halottainkat azonban nem engedjük. Érefalként állunk körülöttük és égisz lehet az Univerulok hatalma, de ezen a falon soha rést nem üthet. A sírdombokat felturhatják, a csontokkal kannibál táncot lejtethetnek, de a Szellem, mely láthatatlanul kiszárnyal a megbolygatott hantok közül, tovább él, mert élnek a szívek, melyekben hajlékot és védelmet talál.

Elethalál-harc Spanyolországban a bal- és jobboldal között

Száznál több halottja van már a spanyol munkásforradalomnak

Véres harcok az ország minden részében — Madridban és országszerte megbénult a közúti és vasúti forgalom — Lezárták a francia—spanyol határt

Az asturiai bányavidéken van a forradalom főfészke

Madrid, október 7.

Az egységfrontba tömörült munkáspártok és szakszervezetek által előkészített és csúttörtök éjjeltől kikiáltott általános politikai sztrájk valósággal szociális forradalommá mérgesedett el. A baloldal tisztában van azzal, hogy az új Lerroux-kormány a jobbközéppártok és a reakciós jobboldal koalíciójának megtestesülése, még pedig azzal a kifejezett célkitűzéssel, hogy hatálytalanítsa és visszavonja azokat a szociális vívmányokat, amelyeket a két és fél évtizeddel ezelőtti diktatúra és monarchia-buktató forradalom kiverekedett. Az erős többségű új Lerroux-kor-

mány jobboldali szellemben módosítani akarja a szocialisztikus alkotmányt s meg akarja gátolni azt, hogy a baloldal a valóságba átültesse az eddig jobbra csak papíron maradt reformokat. Ezért az élet-halál-küzdelem a szocialista baloldal és a polgári jobboldali tábor között. Döntő harcra van szó, mert ha a Lerroux-kormány sikerül lehangolnia a marxista egységfrontot, úgy Spanyolország nagy lépést tesz vissza az ellenforradalom útján. Ez magyarázza a baloldali fellépésnek elkeseredettségét.

Az ibériai félszigeten az utóbbi időben, azóta, hogy megkezdődött a reakciós ele-

mek újabb előretörése, egymást érik a többé-kevésbé általános jellegű s majdnem mindig politikai természetű sztrájkok. A mostani sztrájk azonban a jelen-tések szerint

méreteiben, szervezethez és elszántságában felülmúlja valamennyi előzőt s vetekedik azzal a forradalommal is, amely Primo de Rivera és XIII. Alfonz önkényuralmát megdöntötte.

Íme egyébként jelentéseink a hatalmas és már forradalmi polgárháborúnak minősíthető politikai sztrájk újabb véres fejleményeiről:

Megbénult a közlekedés

Léteken estefelé a spanyol fővárosban az volt az általános benyomás, hogy a légkör, amely a nap folyamán nagyvonalú volt, jelentékenyen enyhült. Hamarosan kitiűnt azonban, hogy a helyzet valóban nem javult, hanem inkább elmérgesedett.

Madridban és vidéken a távbeszélőszolgálat csak nagy nehézségekkel tartható fent. A közúti forgalom megszűnt: nem közlekednek sem a villamosok, sem az autóbuszok, sőt a földalatti is csak katonai műszaki csapatok segítségével mű-

kodik valamelyest. A sztrájkolók az utolsó esti vilamoskocsikat hibás váltóállítással egymásba eresztették. Több kocsit pozdorjává tört és főleg az üvegszilánkoktól sokan megsebesültek.

A fővárosi pályaudvaron a sztrájkolók és a karhatalom között heves összetűzés volt egy halottal és sok sebesülttel. A vonatokat pénteken csak nagy késéssel indíthatták ki, szombatára viszont a vasúti forgalom is elakadt, mert a váltókezelők is elhagyták helyeiket.

Az Irun határállomásról Madrid felé

indított vonat Valladolidban elakadt, mert a sztrájk miatt nem kapott cseremozdonyt. A sztrájk következtében nem csupán a közvetlen határforgalom szűnt meg, hanem az ország egész területén is komoly zavarok mutatkoznak a vasúti közlekedésben. A forradalmárok nemcsak a vasúti forgalmat bénítják meg, hanem az országutakon való közlekedést is akadályozzák. Fákat döntenek az utakra, feltartóztatják a gépkocsikat s ezeket gyakran el is rekvirálják a felkelésszerű sztrájk céljaira.

A felkelés fészke: Asturia

Lerroux miniszterelnök nyilatkozatot adott a sajtónak a helyzetről. Kijelentette, hogy

általános forradalmi mozgalomról van szó, melyet a baloldali egységfront vezetőse részletesen kidolgozott és előkészített terv szerint indított meg.

A forradalom főfészke az asturiai bányavidék.

A belügyminiszter rádióbeszédet intézett a lakossághoz és felszólította a főváros lakóit, hogy este 8 óra után lehetőleg ne hagyják el otthonukat.

Asturiában több helység a forradalmárok kezére jutott. Egyikben 8 teljes órán át rendkívül heves tüzharc zajlott le igen sok halottal. Oviedóból, Valladolidból és Leonból csapatokat vezényeltek az asturiai bányavidékre.

Barcelonában, Saragossában, Valenciában és Bilbaóban a sztrájk felőleli az egész munkásságot. Barcelonában az élelmezési munkások a sztrájkbizottság utasítására dolgoznak, hogy a város ében ne haljon. Sevillában és Cordo-

bában a sztrájk még nem terjed ki az egész munkásságra.

Eibarba a forradalmárok, akik jól el látták magukat fegyverrel és lőszerrel, eltorlaszolták magukat több középületben. A rendőrség és polgárőrség nem tudta őket kivenni, úgyhogy katonaságot kellett igénybe venni, amely aztán

gépígyverrel és kartácságyúval vette őket tűz alá.

Az ütközet áldozatainak száma még ismeretlen. A felkelők közül többszázat letartóztatnak. A Valladolid tartományban levő Rio Seco-ban a polgárőrségnek egy halottja, a sztrájkolóknak pedig számos sebesültje van.

Barcelonában háromszáz forradalmárt tartóztatnak le a karhatalommal való összecsapások során.

Madrid Attiocha nevű negyedében elkeseredett összetűzés folyt le, amelynek egy halottja és több sebesültje volt. Pósdas-ban az összecsapások több emberéletbe kerültek. San Sebastianban egy halott és nyolc sebesült szerepel az eddigi veszteséglistán.

Minthogy a vidékkel a táviró- és lárbeszélő összeköttetés igen fogyatékos, eddig nem lehet tisztán áttekinteni a polgárháború harcterit és veszteségeit. — Madridban úgy tudják, hogy

a halottak száma elérte a százat, a sebesülteké az ötszázat,

a letartóztatott forradalmárokat pedig meghaladják a négyezretet.

A francia sajtó szerint a spanyolországi helyzet igen komoly és válságos, bár a kormány egyelőre ura az országnak. A francia-spanyol határt lezárták.

A sztrájkvezetőség Madridban hivatalos közlőnyt adott ki, amely szerint Asturiában a forradalmárok teljesen leverték a rendőrséget és polgárőrséget, a vasúti forgalmat beszüntették és az ellenük küldött katonai csapatokat visszavonulásra kényszerítették.

Ezzel egyidejűleg a fővárosban olyan hírek terjedtek el, hogy Azana elnök, aki első miniszterelnöke volt a köztársaságnak, kikiáltja a harmadik köztársaságot, azaz visszatérne a forradalom első szakaszához.

Tessék kívágni és eltenni!

4. sz. SZELVÉNY

a B. L. októberi
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 db októberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 október havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltathatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10) Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

A kolozsvári munkakamara fiókot állított fel Marosvásárhelyen

Marosvásárhely, október 7.

A kolozsvári munkakamara működése megkönnyítése céljából a belügyminisztérium engedélyével megalapította marosvásárhelyi fiókját.

A marosvásárhelyi fiók élére már ki is neveztek egy interimár bizottságot. Az időközi bizottság élén Boros Viktor banktisztviselő áll, mint elnök. A bizottság öt tagja a következő: Gombos Viktor banktisztviselő, Kocsis Márton ripézsmester, Bob Vasile vendéglős, Vlasta George építésmester.

Az időközi bizottság már le is tette az esküt Porubszki megyefőnök előtt. Az eskütétel után megtartotta első gyűlését is.

Vasuti tolvajoknak csaptak fel a fékezők

Brassó, október 7.

Tegnap éjszaka jelentést tett a brassói vasuti rendőrségén Niculescu Aurél főfelkérő, hogy a 24. számú gyorsvonaton ellopták egy bőröndjét, amelyben 3000 lej értékű ruhája és fehérneműje volt. A gyanú Stupariu Vasile és Moladetz Joan fekezőkre esett. A rendőrség a gyanú alapján azonnal letartóztatta a két fekezőt és nemsokára megtalálta az elloptott bőröndöt is. A bőröndöt Stupariu Vasile haza vitte és kertjében elásta. A bőröndöt tartalmával együtt visszakapta a diák.

A diák szerint pénz is volt a bőröndben, amit Stupariu tagad. Moladetz Joan tagadja, hogy a lopáshoz köze volna. A rendőrség tovább folytatja a vizsgálatot.

A gyermekgyilkos Rafiu a törvényszék előtt

Kolozspár, október 7.

A kolozsvári törvényszék II. szekcióján szombaton kezdték meg Rafiu János bűnperének tárgyalását. Rafiu akinek elméleti állapota a tárgyalás előtt többször megvizsgálták és a tárgyalás is zavarosan viselkedett. Kijelentette, hogy

a gyermeket azért ölte meg, hogy kitépessék annak rossz szívet.

A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a borzalmasan összevagdossott gyermek végbélbe annak halála előtt villanyvezetékkel vezetett be az örült gyilkos és így kinezta.

A vádlott feleségét is kihallgatták, aki azt vallotta, hogy a gyilkosság elkövetése előtt férje „a legjobb ember volt”. Ciolechea professzor, az elmegyógyintézet orvosa a tárgyaláson nem jelent meg és ezért csak a jövő hét szerdáján folytatják.

— Aki friss és egészséges akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a szőke, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

— Baróton megkezdették a járdák építését. Baróton hosszas készülődés után hozzáfogtak a járdák építéséhez. A község lakossága körében kellemes meglepetést keltett, hogy a napokban Deák József utbiztos felügyelete alatt megkezdették a gyalogjárók kiépítését. A községi előljárásság dicséretes munkája igazán teljes csak akkor volna, ha a járdák után a kocsutakat is megfelelően kijavítanák.

Nyugdíjas volt — öngyilkos lett

Arad, október 6.

Szombat délelőtt fél tíz órakor a Kassa-utca 71 szám alá hívták ki a mentőket.

Hatalmas vértócsában találtak rá Feres Ferenc 83 éves nyugdíjasra. Kezében göröcsösen szorongatott élesreft konyhakését, amellyel átvágta a nyakát. reménytelen állapotban szállították a kórházba.

A Parcul Carol Mintavásár tartamát alatt csak félárba kerül az út Bukarestig. S ha egyben kihasználja a mélyen leszállított árat, melyeken ezalkalommal a főváros és egész Románia legnagyobb áruházában, a GALERIES LAFAYETTE-ben vásárolhat, még hozzá nyereséggel is záródik az útja. Keressen fel bennünket és győződjön meg róla!

Szétugrasztotta a rendőrség a brassói hazardjátékosokat

A „Liberális Demokrata pártklub”, mint a játékszenvedély kamatoztatója, Előkelő hölgyek és urak a leigazoltatott játékosok között

Brassó, október 7.

Brassóban közismert tény az, hogy a Liberális Demokrata Párt helyiségében már régebbi idő óta engedély nélküli rulettézés folyik. A rendőrség már több ízben megkísérelte a játékszenvedély leplezését, de sikertelenül, mert valahogy mindig értesültek erről a játékszenvedélyben tartózkodók, akik onnan kimenekülve a földszinti kocsmában várják be a veszedelem elmúlását, hogy újra játékhoz lássanak.

A pénteki este folyamán Bancila Miklós rendőrigazgató, a sziguranca főnök és Zamfir rendőrkormányzó kíséretében végre leleplezte a hazardjátékosokat.

Érdekes körülmény az, hogy a lépcsőházból nem lehet egyenesen a klubba belépni, mert az odavezető ajtón kívülről nincs kilincs, csak belülről. A vizsgálat megállapítása szerint ebben a szobában folyt a játék és ezen az ajtón keresztül menekültek el a krupié és a játékosok, ha a másik bejárat felől hivatalos vendégeket jeleztek.

A másik bejárat a ruhatáron keresztül vezet. A belépők ott kötelesek felöltöiket, kalapjaikat és egyéb tárgyaikat leadni,

hogy közben szemügyre vehesse őket a személyzet. Innen egy megvilágítatlan sötét szobán keresztül jut a látogató egy terembe és még egy termen keresztül az utolsóba, ahol a rulett, bakkarat, chemin de fer és egyéb tiltott játékok folytak.

A rendőrigazgatónak sikerült a játékszenvedélybe jutnia, ahol mintegy 50 ember állott a rulett asztal körül és figyelte a játékot.

A rendőrtisztviselő „Fel a kezekkel, mindenki a helyén maradj!” kiáltására a teremben tumultus támadt. Az asztalnál ülők felugráltak, hogy elvegyüljenek a szemlélők közé.

A krupié felborították a játékasztalt, a zsetonok szanaszét röpültek és a pénz az emberek lábai alá került.

A teremből azonban már nem távozhatott senki, mert az eddig bevált kijáratot elzárták a rendőrség emberei. A tumultusban egy előkelő brassói urinél elvesztette eszméletét és több hölgy sírógörcsöt kapott.

Miután sikerült rendet teremteni a menekülőn akarók között, megkezdődtek az igazoltatások, amelyek folyamán kiderült,

hogy a játékban több brassói előkelőség is részt vett. Megállapították a krupié személyazonosságát is. A krupié névszerint: Miron Constantin tecuci, Glück Albert brassói és Halmaghiu Ion fogarasi illetőségű egyének. Megállapítást nyert, hogy az engedély nélküli játékvállalkozó maga a klub, hivatalosan, Jean T. H. Florescu volt igazságügyminiszter pártjának a „Liberális Demokrata Párt klubjának a vezetősége.

A rendőrség lefoglalta a rulettet, a zsetonokat és az asztalon, valamint a bankban maradt pénzt, ami mindössze 10 ezer lej tett ki.

A krupié vallomása szerint a játék alig folyt néhány perce, amikor a rendőrség belépett. Ezzel szemben azonban megtalálta a rendőrség a lefolyt játékok jegyzékét, amelyből kitűnt, hogy már ötven játékmenet folyt le ezen az estén.

Szombat délelőtt folyamán kihallgatásokat végzett az ügyben a brassói rendőrség bünyügyi osztálya. A jegyzőkönyvek lezárása után átadják az ügyet az ügyészségnek.

Salvarsan-oltás következtében

A harmadik beteg hal meg már az egyik aradi orvos rendelőjében

A holttest felboncolása után szabadlábra helyezték a letartóztatott orvost

Arad, október 7.

Goldberger Emánuel aradi orvost ugyancsak üldözi a balszerencse: harmadszor történik meg rendelőjében, hogy Salvarsan-oltás miatt meghal a betege. Pénteken egy aradmegyei uriaszony, aki Salvarsan-kezelésre járt, az orvos karja között szenvedett ki. Az orvosi tapasztalat szerint minden tízezer eset közül egy végződik halállal a Salvarsan-oltások közül.

A ügyészség elrendelte az orvos letartóztatását. A vizsgálóbíró a vizsgálati fogság elrendelését a boncolás eredményétől teszi függővé. A boncolás meg is történt. Az orvosok megállapítása szerint a halál közvetlen oka valóban lehetett az oltás, az orvos felelőssége azonban erősen vitatható.

A vizsgálóbíró elrendelte Goldberger Emánuel szabadlábra helyezését, a vizsgálatot azonban folytatják.

Még mindig a védők beszélnek a temesvári kommunista-per tárgyalásán

Nicolau védő szerint Wurmbrandt azért játszik „Raszkolnyikov-szerepet”, hogy elterelje a figyelmet a maga bűnösségéről

Temesvár, október 7.

Miután a temesvári kommunista perben pénteken szüneteltek a tárgyalások, Bürger Ernő dr. védőbeszédét szombaton reggel fejezte be. Dr. Nicolau, Eliás, Lövy és Helmer Médi vádlottak védője, éles szavakkal támadta a hatóságokat, melyek jogalap nélkül tartottak fogva 8 hónapig 50 ártatlan embert. Majd bizonyítani igyekezett, hogy a vádlottak a beugrató Szécsi, Karácsonyi és Wurmbrandt áldozatai, majd tárgyi bizonyítékokat követel az ügyésztől a vádak igazolására. A védő ezután áttér Wurmbrandtra és arra a 10.000 rubelre, amely állítólag Moszkvából származik, a temesvári moz-

galom támogatására. Az idegurult rubelekről rövidesen kiderül, hogy azok Kerenszki-rubelek és még 1919-ben elvesztették értéküket. Nicolau az ilyen komolytalan koholmányokat egyszerűen nevetségeseknek nevezi. Aztán újra Wurmbrandtról beszél, aki a törvényszék előtt Raszkolnyikov szerepét akarta játszani. Az ügyész figyelmébe ajánlja, hogy Wurmbrandt igenis államfelforgató szerepet játszott és csak az elfogatása után kezdte a polgári társadalom védőjének szerepét felvenni. Ő igenis, azzal gyanúsítja Wurmbrandtot, hogy az csak azért mártotta be a többieket, hogy a saját viselt álgairól elterelje a figyelmet.

Nicolau dr. kifejti, hogy a Márzescu-törvényt a vádlottakra nem lehet alkalmazni. Elmondja, hogy Helmer Médi vádlott szerepe az volt, hogy szerencsétlen éhezők számára élelmet gyűjtött, ami miatt legfeljebb illetéktelen gyűjtés vádját lehetne ellene emelni. Ami a bűnlekként lefoglalt Sinclair-könyveket illeti, azoknak egy részét Sinclair Lewis Nobel-díjas amerikai polgári író írta, másrészt pedig Upton Sinclair, akit Kalifornia kormányzóságára jelöltek, könyvvel valószínűleg azonban — mondja az ügyvéd — nem lehet valakit nyolc hónapig a börtönben tartani. Lövy László vádlottól pedig bebizonyítja, hogy az egy lugosi dugdagd gyáros fia és nem valószínű, hogy az apja létét fenyegető mozgalmakba bocsátkozna. Az ügyvéd újra a vád komolytalanságát hangsúlyozza és kéri védelmei felmentését.

Magyarország ünnepli a 60 éves Bethlen Istvánt

Budapest, október 7.

Bethlen István gróf hétfői hatvanadik születésnapja alkalmából a sajtó általánosan ünnepli a volt miniszterelnököt. A Nemzet című politikai folyóirat és a Magyar Szemle külön Bethlen-számot adott ki.

Az Est vezércikkben emlékezik meg a születésnapról s mély elismeréssel adózik az „igaz nagy embernek”. Bethlen hatvan esztendőjéből — írja a lap — csak negyven az övé, husz a történelemé. Nyugodt, biztos pont volt a husz éve tartó földrengésben. Birta akarattal, bátorsággal és méltósággal. Husz év óta ő Magyarország lelki életének és fizikai létezésének egyik egyensúlyozó ereje. Ezt nem lehet tagadni, ha ismerjük is tévedéseit. Magyarország és Bethlen közös útja a tragikus husz esztendő alatt rettenetesen göröngyös volt, de ez a vezérnek született férfi nem bukott el és nem estek sárba, akik utána mentek.

A Magyarország második vezércikkét szenteli Bethlennek, ismertette pályafutását. Ezt a születésnapi alkalmat azzal a történelmi jelettel hasonlítja össze, amikor Napoleon Goethével találkozva, mintegy látomászerűen mondta: „Voilà un homme!” Hatvanadik születésnapján — írja a lap — mi is azt mondhatjuk Bethlenre: íme, egy férfi!

A volt miniszterelnököt hétfőn meleg, de csendes keretek között országsszerte ünneplik.

Titulescu utban van hazafelé

Egyellen „nagy minisztérium” keretében tömörítik a gazdasági szakminisztériumokat

Kiújultak a régi ellenfelek Tatarescu és Dinu Bratianu között?

Bukarest, október 7.

Külföldi jelentések szerint Titulescu szombaton délből Montreaux-ban vonatra ült. Valószínűnek tartják, hogy a volt külügyminiszter nem szakítja meg útját a hétfőn Szinajába érkezik, ahol egy napot szándékosan tölteni. Titulescu a szinajai Tabacovici-villában száll meg, amelynek tulajdonosához, aki a román államvasutak elnöke, régi barátság fűzi.

Bukaresti barátait Titulescu még eddig nem értesítette elindulásáról. Visszajövetelét azonban politikai körökben biztosra veszik.

A kormánypartban meglepetéssel vették tudomásul Bratianu Dinu közlését, hogy tárgyalni óhajt a lemondott külügyminiszterrel. Egyes helyeken a Tatarescu-kormány javára magyarázzák Bratianu és Titulescu kilátásban levő találkozását, másutt olyan lépést látnak ebben, melyből a kormányra nem sok haszon fog származni.

Bratianu ugyanis néhány nap óta mély hallgatásba merült s ebből, valamint futólagos fővárosi látogatásának körülményeiből az ellenzéki pártok azt olvassák ki, hogy a kormánypart vezére el akar háritani magától minden felelősséget, mely a kormány tevékenységéből reá hárul.

A nemzeti-parasztpárt fővárosi hivatalosa még ennél is tovább megy. Nyílt konfliktusról tud, mely a miniszterelnök és a pártvezér között az új ipar és kereskedelmi miniszter kinevezése miatt keletkezett. Manolescu-Strunga ugyanis pár héttel ezelőtt

egy vidéki bankett keretében sértő megjegyzéseket tett Bratianu Dinura.

Érthető tehát, hogy a történetek után a liberális párt elnöke nem látja jó szemmel Manolescu-Strungának miniszteri székbe való ültetését. „Szankciókat érdemelt volna és miniszteri tárcát kapott” — állítolag így nyilatkozott Bratianu, amikor átnyújtották neki az új miniszterek listáját. Az elnök álláspontját — a Dreptatea szerint — Bebe Bratianu volt alminiszter a miniszterelnök tudomására hozta, mire Tatarescu állítólag azt válaszolta, hogy nyílt viszály esetén bejelenti igényét a párt elnöki méltóságára.

Ugyancsak a Dreptatea írja, hogy a H-csoport vezetőinek a kormányba való belépése miatt élenken nehezelt a liberális párt fiataljainak másik, „Pareri libere” nevű alakulata.

— Ilyen körülmények között — szól a cikk — nem csoda, ha Goga emberei szelíven azt a hírt terjesztik, hogy vezérük nemsokára igen fontos szerepet fog játszani a további események során, Argotianu és Angelescu jelenlegi közoktatásiügyi miniszter társaságában.

A lap megjegyzi, hogy ezeknek a feleltelen híreszteléseknek semmi alapjuk nem lehet. A politikai hajótöröttek próbálkozását tükrözik vissza, akik így próbálnak érdeklődést felkelteni önmaguk iránt.

A nemzeti-parasztpárt tiltakozik egyes neveket a Skoda-üggyel kapcsolatos forgalombahozatala ellen.

A kormányválság izgalmainak elcsitultával ismét előtérbe került a Skoda-ügy. A parlamenti vizsgálóbizottság, a mint tudjuk, befejezte munkáját. Most már csak a jelentés megszerkesztése van hátra. Az összegyűjtött hatalmas anyagot öt albizottság tanulmányozza. Ezeknek jelentései alapján Bentoiu Aurelian képviselő elkészíti a parlamenti bizottság általános jelentését, melynek keretében

javaslatot tesz a foganatosítandó intézkedésekre nézve.

A főelőadó jelentésének konkluziójáról máris különböző hírek kerültek forgalomba, amiket főként azok a lapok terjesztenek, melyek a vizsgálat folyamán sorozatos támadásokat közöltek a nemzeti-parasztpárt több vezető embere ellen.

Egyik ilyen verzió szerint a bizottság javasolni fogja Cihosky Henry tábornoknak a Semmitőszék elé való állítását, akit a miniszteri felelősségről szóló törvény alapján vonnának felelősségre.

Más nevek is vannak forgalomban. Ezzel kapcsolatosan egyes lapok tudni vélik, hogy a jelentés tartalmában és méretei-

ben egyaránt szenzációs politikai per megindulására fog vezetni. Az Indreptarea, a nemzeti-parasztpárt vezetőinek legutóbbi megbeszéléseit a Skoda-üggyel hozza összefüggésbe.

A Dreptatea, mely tudvalevőleg a nemzeti-parasztpárt hivatalos szócsove, mai számában foglalkozik az üggyel és meglepetésének ad kifejezést afölött, hogy egyes lapok neveket hoznak forgalomba már most, mielőtt elkészült volna a parlamenti bizottság általános jelentése.

— Ezideig — írja a lap — a bizottság elnöke nem tartotta szükségesnek, hogy cáfolatot tegyen közzé és kijelentsé,

Heimwehr-puccs mian

Letartóztatták Starhemberget?

Hivatalosan cáfolják a híresztelést

Bécs, október 7.

Az osztrák fővárosban szombaton olyan hírek terjedtek el, hogy Starhemberg Rüdiger herceget letartóztatták, mert Heimwehr-puccsot szervezett. Hivatalos helyről erőlesen cáfolják ezt a híresztelést s rámutatnak arra, hogy Starhemberg felsőausztriai birtokán tartózkodik s a jövő héten visszatér Bécsbe.

Linzi jelentés szerint az Inn völgyében levő Aurolsmonsterbe titkos nemzetiszocialista rohamosztag-alakulatot fedezett fel a csendőrség. A hitleristák közül öt vezetőt letartóztattak.

Mussolini nagy beszéde Milánóban

Németországnak bele kell illeszkednie az európai civilizációba

Milánó, október 7.

Mussolini szombaton délután 4 órakor a Dóm-téren óriási tömeg előtt tartotta meg nagy érdeklődéssel várt beszédét, a melynek első részében a fasiszta rendszer jelentőségét méltatta. A múlt évszázad a tökéletes uralkodás volt, ez az évszázad a munka dicsőségének a százada. A fasiszta korporatív rendszer állapítja meg a legelőkeltebben az ember jogait és kötelességeit s megélhetést ad minden dolgozó embernek.

Olaszországnak — mondotta ezután — a nemzetközi konstellációban is meg kell őriznie nyugalmát. Keleten erősnek érezzük magunkat, ezért van lehetősége a megegyezésnek, de csak a feltételek pont-

tos meghatározása mellett. Északon védjük az osztrák függetlenségét. Nem igaz, hogy Olaszország protektora akar lenni Ausztriának. Ami Németországot illeti, tudjuk, hogy nélküle nem lehet elképzelni a civilizáció fejlődését, de Németországnak is be kell illeszkednie az európai civilizáció keretébe, Franciaországhoz a viszonyunk barátságos és további kiépítése igen fontos tényezője a békének. A lezserelési konferencia mélyen el van temetve a hadihajók és ágyuk alatt. Ne csodálkozzatok hát, fasiszta férfiak, ha a katonai kiképzésre helyezzük a fősúlyt. Hitünknek és akaratunknak olyannak kell lennie, mint a gránitzikla.

A Duce beszédét a tömeg hossza éljenzéssel fogadta.

Sulyos munkásszerencsétlenség az egyik marosvásárhelyi gyárban

Öt munkás a benzines ciszternába zuhant

és szinte meglulladt a védőberendezések hiánya miatt

Marosvásárhely, október 7.

Sulyos szerencsétlenség történt a Kínizsi-utcai „Agroterra” gépgyárban. Csúpan szerencsés véletlennek köszönhető, hogy a megfelelő védőfelszerelések hiánya nem okozta öt ember halálát.

A gyár munkásai egy, a földbe ásott öt méter mély tartányba benzint töltöttek. Amikor a benzint a tartályban már 40—50 cm-re emelkedett, Brassai Sándor 19 éves munkás vaslétrán leszállt hogy megnézzze, eleget töltöttek-e már. A fiatal munkás a benzingőzöktől megszédült, elvesztette az egyensúlyt és a mélybe zuhant. Társai jóideig vártak visszatérésére, kiáltani kezdtek, majd amikor nem kaptak választ, Lukács János utána ment, de szintén Brassai sor-

sára jutott. Ezután Barabás István és Szabó Ferenc kötelet és drótot erősítettek derekukra és beszálltak társaik után a mélybe. De a gyenge és nem megfelelő kötél elszakadt és mindketten belezuhanak a ciszternába.

A sulyos szerencsétlenség nagy riadalmat keltett a gyárban. Azonnal értesítették a metóket, akik hamarosan meg is érkeztek Biró István tüzoltó őrmester vezetésével. A mentők szakszerűen megerősített kötelekkel és gázálarcokkal felszerelve leszálltak a ciszternába és kiemelték az ájult munkásokat.

Brassai Sándor, aki legtovább volt a ciszternában, már egészen megfagyott és orrán-száján ömlött a vér. Őt és Lukács Jánost kórházba szállították és

hogy ezek a hírek nem a bizottság álláspontját tükrözik vissza. Magatartása arra enged következtetni, hogy a vétkesek névsora már előbb elkészült, mielőtt a bizottság átvizsgálhatta volna az összegyűjtött anyagot. Ez a feltételezés természetesen

már eleve megsemmisíti az általános jelentés erkölcsi értékét.

Különösen akkor, ha ezek a lapjelentések kapcsolatba hozhatók azzal az alminiszteri állással, mely Bentoiu főelőadóra vár jelentése elkészítése után.

— Ha ezek a hírek nem a bizottság tagjaitól indulnak ki, úgy az elnöknek kötelessége tekintélye érdekében is cáfoló nyilatkozatot közzéadni.

NAGY MINISZTERIUMBAN VONJAK ÖSSZE A HÁROM GAZDASÁGI SZAKMINISZTERIUMOT

Hétfőn a kormány tagjai minisztertanácsot tartanak. A lapok úgy tudják, hogy ezalkalommal a kormány új gazdasági politikájának irányvonalait fogják véglegesen megállapítani.

Hivatalos körökből nyert értesüléseink szerint a kormány úgy tervezi, hogy egyetlen „nagy gazdasági minisztériumban” egyesíti a pénzügy-, az ipar és kereskedelmi, továbbá a földművelésügyi minisztériumokat. Az átszervezés keretében természetesen mindegyik minisztérium megtartaná a maga adminisztratív függetlenségét.

A Tempo úgy tudja, hogy az igazságügyi minisztériumban több fontos törvényjavaslaton dolgoznak. A büntető törvénykönyv már össze van állítva a parlament elé kerül.

azonnal ápolás alá vették. Másik három társukat odahaza, lakásukon ápolják.

Az eset a munkások körében érthető rémületet és felháborodást keltett, mivel véleményük szerint a történetekért a gyárat terheli a felelősség, mert sem megfelelő mentőkötelek, sem gázálarcok nincsenek.

48 százaléka!

Bukarest, október 7.

A közoktatásiügyi minisztériumban összeállították az érettségi vizsgák végleges statisztikáját. Vizsgára jelentkezett 5549 diák, akiknek csak 48 százaléka ment át.

A király Nagyszebenben

Nagyszeben, október 7.

Az uralkodó ma részt vett a nagyszebeni „Andrei Saguna” tanítóképző alapkövetelmének ünnepségén. Beszédet mondtak Balan érsek és Angelescu miniszter. A király válaszában kiemelte az ifjúság helyes nevelésének nagy jelentőségét, majd koszorút helyezett el Saguna püspök sírjára.

Nagy ünnepséggel ülte meg Magyarország október hatodikát

Budapest, október 7.

Kegyeletes ünnepségekkel ülte meg a magyar főváros az aradi vértanúk napját, október hatodikát. A templomokban gyásztisztvisleteket tartottak, amelyek az iskolák és társadalmi szervezetek vettek részt. A főiskolai diákság zászlókkal kivonult a Batthányi-örökmécseshez majd a szabadságtéri országzászlóhoz. Délután 11 órakor az egyetemi ifjúság a Vigadóban gyászünnepélyt tartott, amelyen a kormány és a legtöbb társadalmi egyesület képviseltette magát. Az első beszédet Kunecz Ödön egyetemi tanár tartotta. Az ifjúság szónokai hangoztatták, hogy testvéri kezet nyújtanak a földműveseknek, iparosoknak és munkásoknak.

A Társadalmi Egyesületek Szövetsége által rendezett ifjúsági kongresszuson is kegyelettel emlékeztek meg a nap jelentőségéről, míg délután a Tudományos Akadémia ugynevezett Aradi Szövetség tartotta meg hagyományos gyászünnepését.

SCHENK KÁROLYNÉ MEG MINDIG VIVÓDIK A HALÁLLAL

Tegnapi számunkban közöltük a Szent János-utcai Schenk-család megretázó tragédiáját, amely szerint a kisbik Schenk fiu holtteste felett öngyilkos lett annak özvegy anyja és bátyja. — Schenk Károlyné állapota felől a késő esti órákban érdeklődtünk a Marzescu kórházban. A szerencsétlen asszony még mindig a halállal vívódik. A két holt fiu a temető halottas házában van felravatalozva.

A román újságírószervezet erélyes

Ervényesítsék az ostromállapot rendelkezéseit a Facla szerkesztőségének összerombolói ellen is

megtorlást követel

Bukarest, október 7. Beszámoltunk arról a támadásról, amelyet egy 40 főből álló diákcsoport intézett a bukaresti Facla című napilap szerkesztősége és szerkesztői ellen. A kuzista rohamiuk szétrombolták a szerkesztőség butorzatát, véresre verték a lap igazgatóját és több munkatársát.

A diákcsoport vezetőit letartóztatták. A leartóztatottak között van, amint megírtuk, a bukaresti német követség jogtanácsosa, Emilian ügyvéd is.

A rombolás és véres támadás ügyében a román újságírók szervezete ma a következő élethangnyilatkozatot adta ki:

„Az újságírók szervezete a legerélyesebben tiltakozik a Facla című napilap szerkesztőségében dolgozó kollégák ellen

intézett barbár támadás ellen. Követeli, hogy a hatóságok a legszigorúbb megtorlásban részesítsék a rombolás és támadás tetteseit és ervényesítsék velük szemben az ostromállapot rendelkezéseit. Türelmetlen helyzet az, hogy a bot és az ököl anarchiája helyettesítse két ellentétes eszmekör között a vitatkozást. Felhívjuk az összes illetékes tényezőket, hogy egy ilyen merénylet meg nem büntetése veszedelmes precedens lehet. Az újságírószervezet biztosítja a kötelességük áldozatául esett kollégákat, hogy mellettük fog harcolni azért, hogy törvénybiztosította elégtételt kapjanak...“

A fővárosi román sajtó különben egyöntetűen a legnagyobb felháborodás hangján ír a Facla elleni vandál támadásról.

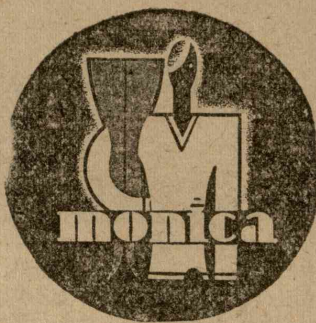
A főváros látogatói vásárlóinak finom

KÖTÖTTÁRUT
MONICA

SOLAVICI

BUCUREȘTI, Strada Lipscani 37.

ENGROS — DETAIL



NEMES FERENC RIORTJA:

Színház az Idő süllyesztőjében...

A magyar színjátszás hőskorát temetik a kolozsvári Farkas-utcában! Diákkaszinó lesz a teljes gözzel bontódó, régi kő színházból!...

Kolozsvár, október 7.

Semmi kétség: a nagy múltú, patinás Farkas-utcai régi kőszínház épületének bontási munkálatait nem is lehetett volna stilszerűbb időpontban megkezdeni, mint ősszel... Valami különös, szomorkás összhang van az épület előtt hullodó fonnyadt, sárga falevelek és a csákányütések nyomán magukbaroskodó páholyok között, azzal a különbséggel, hogy 1935 tavaszán, amikor majd újra zöldül minden, a haldokló ház egyetlen zuga sem emlékeztet már a régi Magyarország első kőszínházára...

Anélkül, hogy a legutóbbi szoborrombolásokra különösképpen gondolnánk, kétszeresen lever annak az ismert ténynek ismételt megállapítása, hogy nálunk Erdélyben, tapasztalataink szerint, „mindenfajta műemléknek vége szokott lenni”. Ennek a makacs végzetnek a tudata hatványozottan elhatalmasodik az érdeklődőn, ezáltal az újságíró, akit, mint egy menthetetlen beteg ágyához, a részvét viszi el a Farkas-utcai sárgafalu házhoz, melynek hívő, sorvadozó belsejéből már a kripták rideg atmoszférája suhan a közeledő felé. Beleborzong az ember... Igen, ez a vég! Minden zaj, minden zöreje, amely a fülekre kuszlik, az agóniának egy-egy jellegzetes tünete. Ki-kihagyó csikordulás, zihálva nyöszörögnek a bontásban levő páholyok és a foltos, régi falak is olybá tűnnek fel, mintha halálos verejték ütött volna ki rajtuk... Meg-

tört fénnel néznek a fennakadt, megüvegesedett ablakok...

Az épület belsejében dolgozó munkásokon kívül kevés szánakozót vonz az utolsó perceit élő kőszínház. Ilyen minőségben talán egymagam jártam ma délután arra, mert annak a két parasztlányának, akik velem egyidejűleg odavetődtek, a lebontás is „színházat” jelent... Azért mégis álmélkodtak kissé, hogy szorgos kezek mi mindent képesek csinálni?! Mert a hajdani terem, a színpad mögötti kitért nagykapu látoszögéből és a tempós munka jövőtől, már csak egy kísértetiesen kongó, kizsigerezett, szomorú hodály, amelynek csupasz kietlensége szinte félelmetes...

... és odabenn elég egy téveteget pillantás is annak a megállapítására, hogy ez a színház tényleg élt, amíg élt, mert in: belsejének minden porcikája porrá lett. Ujjnyi vastag por fed minden gerendát és a rivalda szétbontott padlózatának mélységei felett átvilágított pallókat is finom, szürkés réteg borítja... Az első magyar kőszínház hamvai!

Bizony lassanként „por és chomuro” lesz minden, ami vonatkozásban áll a múlttal! Idestova „halotti beszédet” lehet mondani minden felett. Itt már nem! Paradoxonnak hangzik bár, de ez az „első kőszínház” ezen a téren az utolsó! „Első” volt, egymaga volt! Magyar színjátszás történetének hőskora száll sirba vele...

Taps helyett csákányütések...

Ingatag pallón állok, néhány méteres, tatózó mélységgel lábaim alatt. Egyik végével az ajtót, másikkal a kámforrá vált sugályukat érinti a deszka... Feletem a zsinórpadlás, zsinórok és kortinák nélkül. Most már valószínűtlen és ugyszólván elképzelhetetlen, de tudom, hogy e szakadékok egykor deszkákat fedte... Színésznők és színészek lépdelték és játszottak rajta... Előttem pedig, a semmiségben valahol, ott ült és ott lelkesegett, tapsolt az egykori publikum! Hát ez bizony, minden érzéki nélkül — és talán az is indokolt lenne! — tragikus metamorfózis: taps helyett csákányütések... Ambár, nem kétkem, akadnak olyanok, akiket a pusztulást jelző diszharmonia tapsra serkent! Az ilyesminek nálunk már hagyományként tapolsni szoktak!... Sokak szívéről esnek le azok a kövek, amiket a fáradhatatlan csákányok itt-ott kifejtettek!...

Az emelet egyik ablakán keresztül a lemenő nap kései vékony fénynyalábát bocsát a terembe. Más körülmények között ez a sugár talán holmi rivaldafényt juttatna eszembe, de most olyan hidegen világ, mint sápadtan égő viaszgyertyák egy ravatal körül...

És hirtelen átfut agyamon, hogy itt lehetett valahol a lábaim alatt a süllyesztő is... Itt ebben a veremben, amely a színpad helyén tátong sötét és amely már maga is olyan, mint egy tudmionizált, monstre-süllyesztő!

A szembelevő falon, néhány méternyi magasságban, még ott van az egyik páholy tapétás, lebontatlan „doboz”... Két munkás ül benne. Románul diskurálnak, kedélyesen... Igen, nekik utóvégre munkaalkalom! Nem bánnák hihetileg, ha mindennap lebontanának egy régi magyar színházat!

Milyen „pech”, hogy nincsen több belőle!

Vagy inkább, milyen szerencse!

Mint kolozsvári lakosnak tulajdonképpen örülnöm kellene (bár nem kötelességem!), hogy a város lassan ugyan, de mégis modernizálódik! Így zavartalan örömlöm az a látvány is, amit például a régi színház tőszomszédságában, a görög-

katolikus papnövédek internátusa helyén emelkedő „Banhaus”-stílusú bérpalota nap-napután mindjobban kibontakozó munkálatai nyújtanak! Ezesetben azonban, pontosabban: a Farkas-utcai régi kőszínház esetében, mégsem tudom érezni mindezt! „Jóllehet”, 782 személyt befogadó hangversenytér, étterem, ruhaház, előcsarnok, művészszobák, diákkaszinó és diákszervezetek irodái épülnek helyébe. „Alles was gut und teuer!” — ahogy a szállóige mondja. Csekély 13 millió lejt fektetnek a munkálatokba! Már mint az egyetem...

Rá se lehet majd ismerni! De vigasz ez? Lehet-e vigasz? Semmi képen. Hiszen ezt a színházat, kultúrtörténeti multja, kapuinak bezárása után éppenséggel arra predesztinálta, hogy mint egy monumentális ereklyét, belépődij mellett mutassák azoknak, akik látni

Berlinben is elismerik:

Hitler követé tényleg tárgyal Mussolinivel

További előkészületek Barigou római és Gömbös varsói útjával kapcsolataiban

Budapest, október 7.

A miniszterelnökséghez közelálló függetlenség lap berlini munkatársa kérdést intézett a német külügyminisztérium egyik számottevő főtisztviselőjéhez a német-olasz viszonyt illetően. A válasz az volt, hogy Németországban mindig megvolt a hajlandóság az olaszokkal való legjobb baráti viszonyra.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy mi van Ribbentropnal, a diplomata a következő feleletet adta:

Tény, hogy von Ribbentrop Milánóban tartózkodik s hogy valóban tárgyalni fog a Duceval, a találkozás pontos időpontját azonban még nem szögezték le.

További tárgyalások az osztrák függetlenség ügyében

Párisi jelentés szerint Barigou új tárgyalásokat kezd Ausztria függetlenségének biztosítása ügyében. Tegnap megbeszélést is folytatott a párisi osztrák követel.

A Journal ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a további megbeszélések azért van szükség, mert Barigou nincs megelégedve a három nagyhatalom szeptember 27-iki genfi nyilatkozatával. Ez ugyanis csak előjáték azoknak a megbeszéléseknek, amelyek az osztrák függetlenség határozottabb és hathatósabb biztosítására szükségesek.

Lengyel gazdasági szakértők Budapestén

Pénteken este hét lengyel gazdasági szakértő érkezett a magyar fővárosba.

kívánják... A kisebbségnek. A kolozsvári magyarságnak. Valakinek...

Am az egyetem végez!

Már sötétedett, amikor kiléptem a jövőbeli diákkaszinóból, amely ezidőszáig még, amíg teljesen le nem bontják, az utolsó csákányütésig az első magyar kőszínház marad, akármennyire sorvasztják is belsejét! De tudom, hogy ez ellen nincs apelláta, mint ahogy halál ellen sincs orvosság. A soha viszontlátás tudatában bucsúztam tőle. Láthatóan esteledett. Nőttek az árnyak az őszi utcán és ahogy visszaneéztem az épületre, mint valami lélekhang, Csokonainak egyik strófája kondult meg emlékezetemben:

„Bájos, lágy trillák,
tarka képzetek,
kedv, remények, Lillák,
Isten vételek!”

— Influenza, spanyoljárvány, torokgyulladás, az orr és garat elnyálkásodása, a mandolák megbetegedése, valamint izületi bajok vagy tüdőcsúshurur esetén gondoskodjék arról, hogy gyomra és belei a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával tisztítsanak. Közközházak főorvosai megállapították, hogy a Ferenc József víz lázzal járó fertőző betegségeknél is nagy szolgálatot tesz a szenvedő emberiségnek.

Látogatásuk célja, hogy a lengyel-magyar kereskedelmi kapcsolatokat kimélyítse szempontjából behatóan tanulmányozzák a magyar gazdasági helyzetet. A lengyel delegáció budapesti munkája szintén Gömbös miniszterelnök jövőbeli varsói útjával van összefüggésben.

— Tizenöt pótágyat állítanak az arad gyermek járványkórházba, mert terjed a difteria és vörhenyjárvány. Tudósítónk jelenti: A városi egészségügyi hivatal ülést tartott a difteria- és vörheny-járvány ügyében. Megállapították, hogy a járvány olyan mértékben terjed, hogy a tulzsufolt gyermek-járványkórház már nem tudja ellátni a betegeket. Elhatározták, hogy tizenöt újabb ágyat állítanak be a járványkórházba, ugyanakkor a legszélesebbkörű óv- és megelőző intézkedéseket fogantatosítanak a járvány terjedésének megakadályozására.

Egész héten fáj? Nyugtassa meg idegeit! Egyek szombat és vasárnap flekkent és vargabélest Hainába bab- vagy korbély levest Halgasson jó zenét és izessen keveset a

„MODERNBEN”

BRASSÓ, VASUT-UTCA 67.

ÁLLANDÓAN REGGELIG NYITVA!

BEDEUS
ZSEBMENETREND
TÉLI KIADASA MEGJELENT
Ara 10.—Lej
KAPHATÓ MINDENÜTT!

TOMCSA SÁNDOR:

AHOGY MI

ŐKET ISMERJÜK...

IV.

Két székely

(Kopár szirtfok az Óceán legelhagyatottabb vidékén. Sehol egy füstölő, sehol egy vitorla, sehol egy füst a láthatáron, még csak egy rongyos felviszály sincs a környéken.)

Az egyik székelyt ezelőtt néhány órával vetette ki a tenger e szirtre s most a gunyáját szárogtatja.

(A másik hajótörött székely uszva közeledik.)

Egyik székely: Kutyaigyilkosteringettel! Maga-e a koma?

Másik székely: Há lássa.. Ki vonék más.

Egyik: Nono szé...

Másik (körülgeti a szirtet): Kied hogy juta oda fel sógor.

Egyik: Ahogy maga feljut ide koma... Ha akar.

Másik: Ejsze nem lajtorján?

Egyik: Abba igaza lehet lássa-é.

Másik: De még ejsze ugye hogy: hopp! s kengra a vizből a rakás tetejére?

Egyik: Há aki tud a ki is ugorhatnék halál-é.

Másik: De még ugye, hogy valami lépcsőn hajts felsetála?

Egyik: Há aki itt lépcsőt lát, a fel is sétálhat... Ha akar.

Másik (fulladozva): No sógor, há mit izen?

Egyik: Kinek koma?

Másik: Mihók Gergőnek.

Egyik: Mihók Dani fiának-é?

Másik: Neki. Akit a bika megtaposott s most egy éve temető.

Egyik: Há mongya meg neki koma, hogy találkozzunk, mer az istrángétt még szárolunk.

Másik: Jól van sógor. Na stenágya. (Elmerül.)

Egyik: Né koma... hallja-é... há mét sirül ezon?

Másik: En azért me nem tudok felazon. (Megint elmerül.)

Egyik: Hé koma az antiját... álljon meg!... hallá-é?... há ugye ide jőne mellém?!!

Másik: Mond valamit... (Végleg elmerül.)

Egyik: Hé!!! Hó!!! Hi az antiját! (Gondolkodás nélkül utána ugrik, kihuzza s felcipeli a szirtre.)

Másik: (éledzik, zavarosan néz körül): Maga-é a Mihók Gergő?

Egyik: Nem hinném.

Másik: (teljesen magához tér): Nene, hogy kerülök ide felazon?

Egyik: Biztosan megunta a vizbe s felsétála.

Másik: Nono...

Egyik: Ez itt vajjon melyik határ, ahol vagyunk?

Másik: Tuggya a suj koma. De ha ismerem is, mit tudna csinálni?

Egyik: Ebbe megint magának van igaza, hallá-é!

(Csend.)

Másik: Hallgasson sza ide koma.

Egyik: No...

Másik: A tavaszon, a második kapáláskor, az eső háziasztta a mezőről.

Egyik: Hítvány idők is jártak.

Másik: Hogy hazajuték, egyszer csak a házban érzem, hogy... izé... ugy mondom, ahogy van, maga értheti sógor.

Egyik: Nono, há hogyne érteném.

Másik: Kilepek az ajtón, de mivel ugy esett mintha öntenék, há csak ott az ereszt alatt... ugy mondom ahogy van, maga értheti sógor.

Egyik: Nono, há hogyne érteném.

Másik: De észre vette az asszon, pedig igazán esett s kiszól az ajtón: „Ejsze tán tovább menne maga szegyetelen?...“ Na, jól eljött koma, hallgassa meg...!

Egyik: Jól.

Másik: Maga hová indult?

Egyik: En tova elé. Há kied?

Másik: En tova át.

Egyik: Akkor egyfelé menyünk.

Másik: Egyfelé.

Egyik: Ha csak ezen a rakáson bört nem vetünk.

Másik: Még vethetünk...

(Csend.)

Egyik: Otthon hányan vannak?

Másik: Két gyermek s három leánka.

Egyik: A baj koma.

Másik: Baj biza sógor.

(Csend.)

Egyik: Kied milyen párti?

Másik: En magyar sógor.

Egyik: Akkor én liberális.

Másik: Há má a métt?

Egyik: En az összhang kedviétt koma.

(Csend.)

Másik: De legalább itt má jó nyugutnon vagyunk.

Egyik: Ez az egy szerencse.

Másik: Itt szép csendesen elszenderedünk.

Egyik: Egyszer csak el kell.

A sárga és a fehér faj élethalál-harca előtt?

Európa népmozgalmi forradalomban van, amely ki fogja pusztítani a fehér fajt!

— állapították meg a francia születésügyi kongresszuson

Evenként huszonhétmillió sárga és csak tizenötmillió fehér gyermek születik

300 év múlva Romániának, Csehszlovákiának és Magyarországnak összesen 312 ezer lakosa lesz

Páris, október 7.

A tizenhatodik francia születésügyi kongresszus, amely a múlt héten tartotta tanácskozásait Mulhouse-ban, azon a drámai jelentőségen kívül, hogy Franciaországban éppen olyan kevés csecsemő születik, mint amilyen rengeteg bor fogy, egy messzeható nemzetközi problémát is megvitatott: a fehér és a sárga faj élethalál-harcát. Ennek a küzdelemnek, amely — állítólag — az egyik szincsoport teljes kipusztulásával fog végződni, még semmi nyoma sincs a politikai térképen. Egyelőre Anglia és Franciaország Japán segítségével szipolyozzák a sárga kínaiakat és Japán angol-német-lengyel segítségével igyekezik pusztítani a fehér, pontosabban a fehérbőrű oroszokat. Mindez azonban, mondják a népmozgalmi tudósai, idősebbi jelenség csak, amely legfeljebb néhány tizmillió ember életébe néhány tizmillió asszony özvegyiségébe és a néhány százmillió gyermek árvaságába fog kerülni. A nagy háború nem az egyes hatalmak viaskodása lesz, hanem a sárga és a fehér

faj összeütközése, amelyben egyik vagy másik visszavonhatatlanul elpézik.

A sárga-fehér birkózás nem egészen új-született csemege: annak idején Vilmos császár szórakozott azzal, hogy miközben fehér fajtársainak legyilkolására készült, a sárga veszedelemmel infektózta szerezett népe közvéleményét. Ujabban pedig Mussolini mutatott rá tragikus hangnemen beszédében arra, hogy a fehér faj elnéptelenedik, valóságos népmozgalmi forradalomban van, míg ezzel szemben a sárga faj képtelenül szaporodik. A tömegek egyszerű világképében a fajok várható harca, Ázsia és Európa összerohanása kellőleg megindokolja, miért kell állig fegyverben lenni. S e tömegek sokkal kevésbé kritikusok annál, semhogy érdeklődjenek, a fehér-sárga világégés idején a porosz-junker militarizmus miatt Franciaország s nem az olajbőrű Annam, az italo-fasiszta imperiálizmus, miért a szerbek és csernagócok és nem a ferdeszemű nipponok ellen küldi őket meghalni?

Függetlenül azonban attól, hogy a Vil-

mosok és Benitók milyen célra használják fel a fehérek és sárgák állítólagos világküzdelmét, a mulhousei kongresszus szerint ez a példátlan csata, amelyben világ-részek állanak szemben egymással és amelyben nem tizmilliók, hanem milliárdok küzdenek meg a fronton, már meg is kezdődött. A két faj birkózása jelenleg népmozgalmi téren folyik s ebben az első menetben a sárgák fölényes győzteseknek látszanak: míg a fehérek óriási iramban pusztulnak, addig a sárgák mind többen és többen lesznek s ha ez a folyamat így tart tovább, akkor már az időpontot ki lehet számítani, amikor az utolsó megmaradt fehéreket muzeumokban őrzik majd a nagyrőmű sárga nézőközönség okulására.

Ezt a kipusztulási elméletet a mulhousei kongresszus táblázattal valószínűsíti. Ez a táblázat Franciaországot és Németországot veszi számítási alapul, miután a többi országokban a demográfiai tények azonosak. Ime a statisztika:

Egy év alatt született csecsemők száma ezercsaládonként

	1900-ban	1910-ben	1920-ban	1930-ban	1935-ben
Németország	36	30	25	18	10
Franciaország	20	19	20	17	13
Japán	31	34	36	36	38
Kína	27	30	30	31	35

Ezt a táblázatot, amely a fehér faj szempontjából folyton rosszabbodik, míg sárga szempontból folyton javul, szemléltetően egészíti ki egy másik kimutatás, a

mely szerint Japánban, Kínában és Indokínában 27 millió gyermek születik évenként, míg a fehér fajhoz tartozó népek csak 14-15 millióval gyarapodnak. Te-

EGY ÉV ALATT SZÜLETETT CSECSEMŐK SZÁMA EZERCALADONKÉNT:

	1900-ban	1931-ben
Páris	21.2	13.6
Berlin	26.7	8.8
Bécs	31.7	8.8
Stockholm	25.3	10.7
Milánó	25.6	13.8
München	35.9	10.8
Oslo	36.4	8.8

Egy másik népmozgalmi táblázat kimutatja azt is, hogy ha a születések száma a maihoz hasonló méretekben fog csökkenni, akkor a fehér faj háromszáz év múlva szinte teljesen kipusztul. A számítások szerint a népesség, ezer lelket véve alapul, így fog csökkenni:

	1000 ember
1934-ben	1000 ember
30 év múlva	621 ember
60 év múlva	386 ember
90 év múlva	240 ember
120 év múlva	149 ember
150 év múlva	92 ember
300 év múlva	8 ember

E számítás szerint tehát 300 esztendő múlva Magyarországnak 64 ezer, Romániának 136 ezer, Csehszlovákiának 112 ezer lakosa lesz összesen. A három államban az összlakosság együttvéve 312 ezer főre rög majd.

*

A dolgoknak e vigasztalan állásában még jószerecsse, hogy a statisztika, noha a leghitelesebb tudomány, nyújtható mint a gummi és segélyével nem csupán azt lehet megjósolni, hogy Európa néhány

Másik: Tudja-é mit mondok sógor.

Egyik: No?

Másik: Fogjunk is hézza.

Egyik: Mihez?

Másik: Há az elszenderüléshez.

Egyik: En nem bánom koma.

Másik: Kijed hová fekszik?

Egyik: En kújjel. Hogy az asszonnak ne

évtized alatt elnéptelenedik, hanem azt is, hogy nem lesz rajta talpalatnyi hely a túlnépesedés következtében.

Legalább is ezt igyekezett bizonyítani egy másik kongresszus, amelyet néhány hónappal ezelőtt tartottak s amelyen szűnyrabocsátották a vészkiáltást, hogy Európában nincsen többé hely! Ötszáz millió ember lakja ezt az ódon kontinenset, ami elviselhetetlen túlnépesedést jelent. Százhusz évvel ezelőtt Németországot még csak 25 millióan lakták, ma 65-75 millió a lélekszáma, amely egyébként a mulhousei kongresszus rémlátásai ellenére is 5 millió lélekkel növekedett a versaillesi békeszerződés óta. Olaszország 130 év alatt szinte megháromszorozta népességét. A magyarság lélekszáma, hozzávető-

legesen, 1848-ban négy millió volt, Ma szintén hozzávetőlegesen 11-12 millió — természetesen a kisebbségi magyarságot is beleértve.

Még jellemzőbb a következő számadat: 1910-ben Európában 164 olyan város volt, amelynek lakossága felülemelkedett a 100 ezren. Ma a hasonló városok száma 240.

A tudósok két gyülekezete tehát, ugyan azon statisztika segítségével, homlokegyenest ellenkező eredményekre jutott s az ember a legnagyobb zavarban lehet afelel, hogy elpusztulóban van-e vagy szaporodóban?

Néhány hónap, vagy néhány esztendő múlva, ágyutöltelékkorunkban majd megkapjuk erre a pontos választ.

(m. i.)

Kétévi súlyos börtönt kapott a szadista csendőrőrmester
Több ilyen intő példára volna szükség

Bukarest, október 7.

A bukaresti ítélőtábla pénteken délelőtt hirdetett ítéletet Berean putnai csendőrőrmester ügyében. A putnai csendőrőrmestert azzal vádolták, hogy az elmúlt évben Buceagá Ana, lopással vádolt és kihallgatás

kelljen annyit keresen.

Másik: En akkor bejül.

Egyik: No aggyon lsten jót koma.

Másik: Aggyon az lsten sógor.

(Rövid szünet után, egy alak bujik ki a tengerből és mászik fel a sziklán.)

Az alak (felrázza a két székelyt): Hé!... Halló!... Halló!... Eljöttem a negyedévi adóért!!

végett a csendőrőrsre kísért parasztasszonyt az őrs pincéjében irtózatosan elkínnoztta, korlácsai, ostorral, bikacsokkal verte, majd amikor eszméletlenül esett össze, erőszakot követett el rajta. A csendőrőrmester mindent tagadott. A parasztasszony azonban orvosi bizonyítványokkal és tanuvallomásokkal bizonyította állításait.

A táblai főügyész súlyos büntetést kérő beszéde és a védbeszéd meghallgatása után az ítélőtábla órákig tartó tanácskozás után két évi súlyos börtönre ítélte a csendőrőrmestert. Azonkívül még kötelezte arra is, hogy a szerencsétlen, beteggé tett és megcsufolt asszonynak 50 ezer lej kártérítést fizessen.

HIREK

Erdélyi Ágnes:

Uj élet az ódon falak között

A bárók valamikor Franciaországból származtak ide, a barbár Biharba, de mélyen belegyökereszték későbbi életük az új falajba.

Hatalmas vidéki birtokuk és gazdaságuk volt. Saját zenészeik játszottak az étkezeknél és vasárnaponként parasztmulatságokat rendeztek, ahol ott táncoltak a báróurfiak és a bárókisasszony is a parasztok között.

Bent, a városi házuk, tekintélyes régi épület volt, csodaszép parkkal, amelyet kőfal és padszőlővel befuttatott vasrács övezett a kíváncsi szemek előtt.

Anyám meséli, hogy kis iskolás leány korában, pályáinak csúcspontja volt, hogy egyetlen egyszer körülnézhessen a titokzatosan elzárt bárói parkban. Csak a parkban, mert a házról, illetve a kastélyról, ahogyan nevezték, még álmodni sem mert. Kőszá hírek mesélték, hogy szökőkút volt benne, márványszobrok a grották között hatyuk uszáltak a medencében és pávák seprtek legyezős farkukkal a kavicsos utat.

Mikor a bárókisasszony férjhezment, a háztól a kapucinusbarátok kápolnájáig végig szőnyeg borította az utat, olyan fényes esküvő volt, sokáig beszéltek róla a párádi öregasszonyok. Később, azt beszélték, hogy a bárókisasszony házassága szerencsétlen volt, mert a férje öngyilkos lett. Az urfiak is külföldre kerültek, költözték a sokat, ami azonban még sem bizonyult kifogyhatatlannak.

Kíváncsi gyermekek, akik felkapaszkodtak a kerítésre, gyakran látták a kertben üldögelni egy különös öregasszonyt, amint kártyát vetett magának és a jövőt fürkészte.

Aztán a zavaros évek egyéb szennációkkal foglalkoztatták az embereket és elsodorták a hatyus-park gazdait is. A báró meghalt, eltemették a birtokon levő család kriptába és a párádiak az utcán néha botrányoskodó elhanyagolt külsejű öregasszonyt láttak, ez lett a hajdani nagyasszonyból. Ő is meghalt pár éve és a régi parkból sokáig nem hallatszott kacagás. Talán a szobrok emlékeztek csak a hajdani estélyekre, ők jártak egymáshoz talán holdfényes éjszéken látogatónak és beszéltek a régi időről.

★

Egy szombat este, séta közben, feltűnt, hogy ki van világítva a park és zene hallatszik ki, pattogó táncmuzsika. A kapu is egyre nyílt és csukódott. Meglepődtem. Talán hazakerültek a báró fia és újra kezdik a mulatós életet? Figyeltem az estélyre menőket, de nagyon furcsának találtam azokat Nappali ruhában, egyszerűen öltözött emberek, fiatalok mentek be a kapun, nem úgy néztek ki, mint akik a bárókhoz igyekeznek estélyre. Megállítottam egy éppen bemenni készülő ismerősimet. Hát mi van itt? — kérdeztem. — Csodálkozva nézett végig rajtam. Hát nem tudja, — klub. Munkás sportklub. Jöjjön be. De, jegyezték meg bántortalanul, nem vagyok klubtag...

Jókedvűen fölnevetett: mi nem vesszük azt olyan szigorúan

Bevallom, furcsa volt belépni a rejtélyes park kapuján. A kertben égett pár modern tejuvegőmb, de hűvös volt és nyitott ajtónál ugyan, de bent tartózkodtak a házbán. A bolthajtásos falakon a klub selyemzslói, győzelmi sport jelvények. Modern dzsezz huzta a slágert, fiatal gyerekek táncoltak a parketten az asztalok között. A munkás, robotos hét után, kicsit ráébredtek fiatalosságukra, egymás kerekarcú kislány, akik legelőbb kérésekkel táncolni, olcsó mosó ruhásküben és bizony poros utcai bokszipőben volt, enyhén félretaposott sarokkal. De azt senki nem nézte.

Egy pillanatra ebben a környezetben profinnak hatott a dzsezz és a táncoló fiatalok, megoillant előttem egy fehérkesztyűs lakáj, aki az ajtóban állva jelentette be valamikor itt az estélyre érkezket. De később arra gondoltam, hogy ez az idő törvénye. A régi korhadtt ág leförik a viharban és helyette új zöld hajtás bujik ki.

— Székelyudvarhelyi hírek. Tudósítónk jelenti: A székelyudvarhelyi Ipartestület a legutóbbi előljárásági gyűlésen úgy határozott, hogy tekintettel Szatmár távoli fekvésére, de még inkább az Ipartestület, illetve az iparosság nehézségi helyzetére, ez alkalommal nem képviselteti magát a kongresszuson, de a kongresszus minden határozatának aláveti magát. — Majláth püspök vasárnap délután Székelyudvarhelyre érkezik, honnan előreláthatólag hétfőn este indul tovább.

— Sepsiszentgyörgyi hírek: Gróf Majláth Gusztáv Károly római katolikus püspök csütörtökön délután fejezte be sepsiszentgyörgyi látogatását és továbbutazott a szomszédos Sepsiköröspatak községbe. Itt tartózkodásának második napján a püspök hivatalos fogadónapot tartott. — Elmult éjszaka ismeretlen tettesek ellopták Rebeka Márton bodosi gazdálkodónak egy pár lovát. A csendőrség őrizzetbe vett hét sátoros cigányt, akik a falu közelében tartózkodtak. Az elloptott lovakat mindeztideig nem sikerült megtalálni. — Ismeretlen egyén behatolt Olteán György papolczi lakos istállójába s onnan egy pár hámat és egyéb gazdasági felszereléseket lopott el. A kár mintegy 2000 lejt tesz ki. Ugyancsak ismeretlen tettesek betörték Csörja Gergely zagoni gazdálkodó házába s onnan mintegy 1500 lejt értékben házi eszközöket és ruhaneveket loptak el.

ABLAK

Láttunk egy bőszenyű parasztasszonyt egy-egy kosárral a karján, a hátán pedig fehér lepedőbe kötve széles aranykeretbe foglalt Petőfi-képet vilt. Nagyon megható volt.

Láttunk egy kutyuskát, amelyiknek a nagyörvén színarany névjegy ékeskedett, a kutya nevével, a gazdája nevével, címerével és lakása címével.

Ennek a kiskutyának a gazdája valóban nagykutya lehet.

Láttunk egy bánatos öregasszonyt, aki karján egy nagyon bohókás bábobohócot tartott. Ez a bohókás bohóc még szomorubbá varázsolta az asszonyt. E nélkül fel sem tűnt volna a szomorúsága. Jól volt rendezve.

Láttuk, amint egy első elemis kislány egy darabka szénrel betűket rajzolt az ujjonnan festett fehér ház falára, aztán benyálazott egy falevelet és elmázolta. Ennek a kislánynak szorgalomból tízest adnánk, de magaviseleiből csak háromast, vagy négyest.

Láttuk, amint az egyik uszodában 68-70 éves öregur uszoleckéket vett. Most tanul uszni. Vajjon mi célból? Bizonyára azt hiszi, hogy a másvilágon szüksége lehet rá.

Láttunk egy hordársapkát egy hordár fején. Dajkatüvel volt megtűzve a rákanyarított, összeabált piros szövet s a teteje horpadt volt és fakó.

Olyan ez, mint mikor Az ember tragédiája falanxter muzeumban mutogatják a mult századok elhasznált kellékeit.



Ezelőtt 120 évvel, 1814 okt. 4-én született Millier Jean Francois, nagy francia festő. A paraszti családból származó művész fejlett, magas kulturájú művészetében mindvégig megőrizte az ősi, paraszti elemet. Leghíresebb alkotása „Az esti imádság”, a festészet legkiválóbb alkotásai közé tartozik

★ Orvosi hír. Dr. Kahána Ernő, belgyógyász és ideggyógyász egy heti pihenésre Brassóba elutazott. Távollétében dr. Tutsek Géza helyettesíti.

— Felmentették a súlyos testisértes vádjai alól. Székelyudvarhelyről jelentik: Buzogány Mózes még a mult ősszel, megrakott szekérével haladt Szentmárton felé. Előtte haladt Timár Mózesné ugyancsak egy szekéren, de szabálytalanul, az ut baloldalán. Buzogány, hogy kikerülhesse, jobbra tért ki, de Timárné ökrei valamitől megijedtek és a szekeret felborították, mely az asszonyt odanyomta, úgy, hogy az három héten tul gyógyuló sérülést szenvedett. A törvényszék most Buzogány Mózeset jogerősen felmentette, mert gondatlanságát nem vette beigazoltnak.

— Az aradi nyugdíjfizetések sorrendje. Aradról jelentik: Az aradi pénzügyigazgatóság közlése szerint hétfőn kezdik meg a nyugdíjak kifizetését. Október nyolcadikán, hétfőn a tiszt és tiszt özvegyek nyugdíjkiadására kerül sor, míg a polgári nyugdíjakat a következő sorrendben fizetik: október 9-én L M N O október 10-én P R S, október 11-én T U V Z, október 12-én A B C D E, október 13-án F G H I J K betűk.

— Felmentették két ártatlanul meghurcolt papot. Székelyudvarhelyről jelentik: Abban a véget nem érő hajszában, melyet hol a rosszakarat, hol a felületesség indít be, megint két pap ártat-

lansága igazolódott be. Ma tartotta a székelyudvarhelyi törvényszék a tárgyalást András Péter máréfalvai római kat. plébános és Zoltán Sándor szentmártoni unitárius lelkész ügyében. Mindkettő ellen a csendőrség tette meg a feljelentést. És pedig András plébános ellen azért, hogy állítólag május 10-én nem tartott Te Deumot, sőt erre az alkalomra az áltart piros-fehér-zöld virágokkal díszítette fel. Zoltán Sándort azzal vádolta ugyancsak a csendőrség, hogy az állami iskola ellen izgatott és a hívőket is lebeszélte arról, hogy a gör. kat. felekezetbe visszatérjenek. A törvényszék mind a két esetben belátva a vád alaptalanságát, felmentő ítéletet hozott.

★ Dr. Bálint Sándor gyermekorvos, volt tanársegéd a berlini egyetemi gyermekklinikán, a brassói állami poliklinika gyermekosztályának vezetője, rendel Kolostor-utca 26. sz. alatt Telefon: 477.

— Csikkarcfalván és környékén egymást érik a különböző betörések és lopások. Csikszederéről jelentik: Csikkarcfalván és környékén az utóbbi időben egymást érik a különböző betörések és lopások. A csendőrség a legtöbb esetben nem tudja kideríteni a tetteseket. Az ottani járási őrmester szerint ennek oka az, hogy az őrsparancsnok őrmester igen jó viszonyban van mindenkivel s így kézenkőzőn a bűnösök egészét nyervek. Legutóbb Mihály Gergely csikkarcfalvai kereskedőhöz törték be és 180 ezer lejt értékű ékszerét ellopták. Két embert gyanuba is vett és letartóztatott a csendőrség, de egyelőre tagadnak s kétségtelen bizonyíték nincs ellenük. Ugyanezen éjjel Ferencz Lajos csikjenőfalvai kereskedőhöz is behatoltak és több kaptár méhét ellopták. A méhtolvajok kézrekerítése érdekében is nyomozást vezettek be.

— LÁBUKAT TÖRTÉK A PECHES UTONÁLLÓK. Prágából jelentik: A zsnai hatóságok elfogták Abinatetsz József 22 éves és Busztarec Károly Dragutin 24 éves petroseci legényeket, akik Zsnaim közelében az országuton rablótámadást hajtottak végre. Az utonállók motorkerékpáron akartak menekülni, de olyan szerencsétlenül hajtottak neki egy utszéli fának, hogy mindketten lábukat törték. Ilyenfórmán könnyű volt őket lefűlelni a kifosztott áldozatok feljelentése alapján.

— Nincs érdeklődés a volt primadonna hálósobájá iránt. Budapestről jelentik: Péchy Erzsine, a nemrégiben elhunyt nagy magyar primadonnának a hagyatékára pénteken újabb árverést tartottak. Ezalkalommal a híres művész hálósobájára került kalapács alá, érdeklődő azonban alig volt. Így csak néhány kisebb tárgy kelt el gyenge áron.

— Egy évet kapott a hűtlen levélhordó. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi törvényszék szombaton délelőtt ítélt meg Sándor György cséfalai postakézbesítőt, aki 4 évvel ezelőtt kö-

rűlbelül 10 ezer lejt lopott ki lassacska a rábizott pénzes levelekből s azonkivül a trafikárusokat is megkárosította, mert pénzt vett el tőlük dohányneműekre, de az árut nem szállította le. A bíróság hűtlen levélhordót 1 évi börtönrre, háromévi hivatalvesztésre és az okozott károk megtérítésére ítélte.



IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint élénk északnyugati szél, amely főleg kelet felé terjed. Lényeges hőcsökkenés és zivatarveső várható.

— A kirakatversenyen kigyulladt a üzlet. Szatmárról jelentik: A gazdasági kiállítással kapcsolatban kirakatverseny is rendeznek. Egyik bejelentett résztvevő a Schön-fivérek üzlet, a kirakatversenyre való tekintettel erősebb világítást szereltetett a kirakathoz. Eddig meg nem állapított okból az üzletben rövidzárlat és tűz keletkezett. Mire a tüzet eloltották, már több ezer lejt értékű áru elpusztult.

— SZÖRÉNYMEGYEI HIREK. Lugosról jelentik: Vécseházán Lippert György 3 éves gyermek az udvaron levő kutba zuhant. A szerencsétlen gyermeket holtan húzták ki a mély kutból. — Vita Miklós 20 éves fiatalember, a jegyzőtanfolyam záróvizsgáján gyengén felelt és az elbírálóktól való félelmében kőszodaoldattal megmérgezte magát. Kórházba szállították, ahol azonnal gyomormosást alkalmaztak. Életbenmaradásához van remény. — Salinsky Oszkár a Lugosi Textilgyár 44 éves főtisztviselője kedden éjjel szívinfarkásban meghalt. A köztisztviselői álló tisztviselő családjá iránt az egész városban őszinte részvét nyilvánul meg.

— Nem jó beleavatkozni a cigányok szekerésbe. Lugosról jelentik: Kerpács József, Ciuráriu István és Bunea István cigányok szekerükön falujukból egy másik faluba igyekeztek, Kerpács Miklós kodalmarra. Útjuk Lugoson vitt keresztútán a tűzoltókaszárnya közelében, az erősebb felhangolt kedvi társaság szekere felborult és a bent ülőket maga alá temette. Pántódása senkinek sem történt, de a baleset Kerpácsot annyira felbőszítette, hogy felkapta a szekérlőcsőt és Buneát ütlegelni kezdte. A többiek sem maradtak restek s néhány pillanat alatt nagy kavardót támadt. A zajra rendőr érkezett a helyszínre, mire a cigányok hirtelen irányváltoztattak s testületileg a közös ellenfele felé fordultak. A szorult helyzetbe kerülő rendőr sipolására előkerült még néhány közelben állomásozó rendőr, akik kiszabadították társukat és a verekedő kedvi cigánytársaságot bekísérték a rendőrségre.

— Miért van messzebb Csikszeder Brassótól, mint Brassó Csikszederától? Csikszederéről jelentik: Minden élő halandó számára egy és ugyanolyan társulási kötelesség van Brassó Csikszederától mint Csikszederától Brassótól. Olyan igazság ez, melyet a jelenleg érvényben levő fizikai törvények szerint senki sem tud megcáfolni. És a vasut mégis megdönti ezt az igazságot. Szinte hihetetlen, de úgy van, hogy Csikszederától Brassóig 124 lejtbe kerül a harmadaosztály vasuti jegy, míg Brassótól—Csikszederáig 126 lejt fizet az utas. Felhívjuk a vasuti vezérigazgatóság figyelmét a fentfőli vaskarikára.

— Náciélet a varasdi gyűjtőtáborban. Belgrádból jelentik: A varasdi gyűjtőtáborba, amelyet az Ausztriából menekült nemzetiszocialisták számára rendeztek be, pénteken egész sereg asszony és gyermek érkezett. Ezek mind a július puccskisérlet miatt elmenekült rohamosztágyosok hozzátartozói. Az asszonyokkal együtt gyermekek is érkeztek. A varasdi táborban jelenleg 1250 férfit és nőt helyeztek el. Azok a menekültek, kik elég módosak arra, hogy önmaguk ellátásá, a közelben levő Toplice fürdőhelyen vehettek szállást.

LEGALABB 10.000 ASSZONY használna és dicséri naponta Biri néni szakácskönyvét, mert több száz kitűnő konyha receptje alapján, mindenki könnyen vezetheti a legigényesebb háztartást is: levesek, sülték, előételek és tészták, befőttek és savanyúságok készítésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel. De nem hiányzik belőle a halak, fagyaltak sem, amint hogy megtaláljuk benne az amik a teendők a disznóölés körül, hogyan kell zöldszéget aszalni, szappant főzni, kenyéret sütni, kávét főzni, veteményeket, káposztát tölteni, zsírt olvasztani és — puliszkát főzni. Egy szóval: felleli a háztartási konyhai részének minden ágát, receptjei világosak, egyszerűek, mindenki számára érthetőek. A vaskos kötet ára tartós, kemény kötésben 100 lejt. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Megnyitották az Erdélyi Gazdasági Egyesület szatmári mezőgazdasági kiállítását

Szatmár, október 7

Egész Erdély gazdasági életének jelentős eseménye az a kiállítás, melyet az Erdélyi Gazdasági Egyesület rendez Szatmáron. Az ünnepélyes megnyitó szombat délelőtt volt. Hivatalos szüty adott a megnyitónak Gorciu Cicero földművelésügyi miniszteriumi vezetőtitkár és Sescorianu, a mezőgazdasági kamarák szövetségének elnökének megjelentése.

Pogaceas József megyefőnök mondott megnyitóbeszédet és többek között kiemelte:

— Ez a kiállítás ékes bizonyítéka a románság és a kisebbségek testvériségének gazdasági együttműködésének.

A mezőgazdasági, ipari és tenyésztési kiállítás tizenkét csoportban mutatja be a gazdasági és háziipari termelés minden ágát.

A kiállítás nagy idegenforgalmi eseménye Szatmárnak is: messzi vidékekről érkeztek termelők és látogatók és már az első napon zsúfoltak voltak a kiállítás termei.

Nincs ára a krumplinak

Fogarás, október 7

Fogarasmegyében most folyik javában a krumpli kiszedése. A természetremény felülhaladta a legvérmesebb számításokat is. A leggyengébb eredmény is eléri a tízszeres magot, de nem ritka a huszszoros eredmény sem. A holdankénti mennyiség felül van a 100 mázsán és egyes jobb területeken a 250 mázsát is eléri. Rendkívüli felett nagyságban is. Sok krumpli felül van az egy kilón. Az ily nagy darabok azonban közepesen többire türesek és így nem állandók. Egyes vidékeken nem tudják elraktározni a termést. Sárkányban sok száraz gazdának van 5-6 vagon eladó krumplija. De vevő nincs.

A krumpli ára hihetetlen olcsó. Sárkányban történt eladás 36 lej mázsánkénti áron. A válogatott, egyfajta krumpliért nem fizetnek többet 40-45 lejnél. A megye területéről könnyen ki szállítható 2500-3000 vagon krumpli.

Piaci árak: Buza hl 370-380, (-10), rozs nem volt a piacon, árpa: 200 (-10), zab: 110-120 (-15), 6-tengeri 210, változatlan, utjengeri nincs, krumpli 25-50, változatlan. Felhozatal krumpliban 500 q, buzában 45 q, zabban 40 q, tengeriben 150 q. Nagyobb tételben eladott egy vagon vázab 27000 lejjel.

Gyümölcsárak tovább estek, dió kivételével, melyből kevés felhozatal mellett az ár vékánként 10-15 lejjel 110-115 lejre emelkedett. Alma: I-a 25, II. 15-20, körte 15-30 minőség szerint. Szőlő változatlan 6-8 lej kg.

Majorság, tej: Csirke párja 30-50, tyúk 70-100, liba 80-130, kacsa 40-70, pulyka 90-150, tojás 1.50, tej 4, bivaltej 7, házi vaj 35-40, tevaj 40-45 kilója, tejfel 16 lej literenként, tehénturó 12-16, juhsajt 28-32.

Állatárak hetipiacon. Prima kövér disznó 18, 3 hónapos malac párja 800-900 lej, 8 hetűs 250-350, hizlalni valóban nagy a kereslet, az árak tartottak. Kövér disznóban a vétel óvatos. Áresés-re számítanak.

A piac népes és nagyforgalmu volt.

MARADI HETIPIAC

Buza 400-430, tengeri 120-160, árpa 290-300, zab 280-300, szarvasmarha élő súly kilóban 7-8, borjú 14, sertés 18-20, — Burgonya: 1-1.50, Száraz bab 6, paraj 2-3, zöld bab 2-3, — Paradicsom: 4-5, kel 3-10, zöldborsó 18-20, zöld paprika 6-8 darab 1 lej, tök 3-4, ugorok 1-2, Alma 4-8, körte 3-10, szeder 8-10, szőlő 5-14, Liba: 80-300, ruca 60-120, Oltott tej: 10-12, tejfel 23-30, tehénturó 7-8, juhturó 22-24, vaj 50-60 lej.

SZÉKELYUDVARHELY

A gabonapiac árai: buza 70-80, rozs 60-65, árpa 35-38, zab 20-23, paszuly 40-55, tengeri (tavalyi) 46-47, új 42, burgonya 6-8, dió 90-100 lej vékánként.

A konverziós törvény hátrányos helyzetet teremtett a visszleszámitolási hitel nélküli bankok részére

Minél több reeszkompia volt a multban egy banknak, annál több térül meg konverziós veszteségeiből

Bukarest, október 7.

A bankélet ujjaélesztése érdekében indult akció hatalmas léptekkel halad a realis tények irányában és október hetediké után a hitelélet helyreállítását célzó intézkedések gyors egymásutánban fogják követni a mostanáig inkább elvi jelentőségű rendelkezéseket. Természetesen, hogy a kormány és a Banca Naționala, valamint a fővárosi nagybankok által kidolgo-

zott tervek realizálása során több olyan kérdés merült fel, amelyre csak most kezdenek felfigyelni az illetékesek és érdekeltek. Az igazság kedvéért le kell szögezni, Madgearu volt pénzügyminiszter Eforián már említett tett arról, hogy

a banktörvény alapján véve monopolisztikus helyzetet teremt a bukaresti nagybankok javára,

de a volt pénzügyminiszter nem támasztotta alá ezt a megállapítást adatokkal. Most azután a regáti kis- és középbankok szövetségének vezetőikára, Virgil Petrescu bukaresti bankigazgató, részletesen szövezték a banktörvény legutóbbi ülésén egy olyan kérdést, amely kétségtelenül előnyös megkülönböztetést jelent a nagybankok és károsat a kisebb pénzintézetek számára.

Az ominózus 49-ik szakasz

Arról a rendelkezésről van szó, amely szerint a konverzió alá eső követelésekkel kapcsolatos mellékkötelezettségek ugyanolyan kedvezményt élveznek, mint a főadós. Ez a törvényszakasz köznapin nyelven azt jelenti, hogy azok a pénzintézetek, amelyeknek akár a Banca Naționala, akár más bankoknál visszleszámitolási hitelük volt, mentesülnek a visszleszámitolt váltókért vállalt garancia obligációjából, még pedig olyan arányban, amilyenben a hitel élvező bank követeléseit csökkentette a konverziós törvény.

Minél több olyan váltót nyújtott be tehát valamely bank leszámításra, a most konverzió alá eső kihelyezéseiből, annál előnyösebb számára a helyzet, mert annál nagyobb összegű tartozástól szabadul, a követelések általános leszámítása folytán.

Viszont, ha valamely bank konverzió alá eső követeléseinek kisebb részére vette igénybe a visszleszámitolási hitelt, akkor rosszabbul jár, mert kevesebbet enged el neki is a Banca Naționala, illetve az a pénzintézet, amely a visszleszámitolási hitelt folyósította.

Vannak azonban olyan bankok is, főképpen Erdély és a Bánság területén, de a regátban és Bessarabiában is, amelyek nem kaptak semmiféle visszleszámitolási hitelt a multban. Ezek részére a konverziós törvény említett 49-ik szakasza rendkívül méltánytalan helyzetet teremt. A visszleszámitolások hankoknál ugyanis az a helyzet, hogy amit a konverzió alá eső saját követeléseik törvényes csökkentésén veszítenek, azt legalább részben behozzák a visszleszámitolási intézettel szemben fennálló tartozásuk is, vagyis a konverziós veszteség s így alaptörvényük és tartalékaikat, esetleg a betéteseket csak a nem visszleszámitolt mezőgazdasági és városi kihelyezések csökkentése arányában sújtja. Ezzel szemben

azokat a bankokat, amelyek nem vettek igénybe visszleszámitolási hiteleket, a teljes kihelyezési tőke után elszenvedett veszteségek érik, minden térülés nélkül.

A visszleszámitolt bankváltóknál várható veszteségeikért a Banca Naționala évente 450 millió lejes kárpótlást kap, amelyből közvetve az előnyben részesített bankok is kapnak visszleszámitolási hitelük arányában és minthogy a nagybankoknak nagy volt a visszleszámitolási hitelük, ezek is élvezik az állam által fizetendő 450 millió kártalanítási alapot, míg a többi bank, amelynek nem volt visszleszámitolási hitele, semmi hasznát nem látja a konverzió finanszírozásának.

KIK KAPNAK A 450 MILLIÓBÓL?

Ezzel az évi 450 millió alappal, amelyet az állam 10 éven át köteles folyósítani a Banca Naționalának, más baj is van. A konverziós törvény 62-ik szakasza értelmében

ez a 450 millió nemcsak a Banca Naționala kártalanítását szolgálja, hanem az a rendelkezése, hogy a jegyintézet abból alimentálja az általános és szövetkezeti hitelt. Ami azt jelenti, hogy ebből a pénzből külön hitelt is fognak kapni azok az intézetek, amelyek a multban is kaptak visszleszámitolási hitelt.

Ezzel szemben a konverziós törvény egyfelől túlmagas összegben állapítja meg azon bankok alaptörvényét, melyeknek joguk lesz működésüket folytatni, másfelől pedig a visszleszámitolás nélküli bankok teljesen egyedül kénytelenek elviselni a konverzióval járó veszteségeket, úgyhogy saját tőkéiket felfalják ezek a veszteségek.

Virgil Petrescu igazgató rendkívül súlyosan itéli meg azt a kétféle helyzetet, amelyet a banktörvény és a konverziós törvény teremtett a bankok számára. Ezek a törvények két kate-

goriaú bankot teremtettek, amelyek közül az elsőnek a multbeli visszleszámitolási hitelek alapján lehetőséget adnak működése folytatására, mialatt a második csoportot halálra ítélik, amiért a multban nem kapott visszleszámitolási hitelt. Tudott dolog azonban, hogy a krízis előtti időkben, amikor bőven osztották a hiteket, a Banca Naționala nem válogatta meg tulságosan, hogy kinek ad hitelt, más esetekben viszont sokkal inkább politikai szempontok döntöttek el a visszleszámitolási hitel folyósítását. Már pedig — mondja a regáti kis- és középbankok szövetségének vezetőikára — éppen ezeknek

a túlkönnnyen, minden komoly biztosíték nélkül folyósított hiteleknek köszönhető jelentős mértékben, hogy meg kellett csinálni a konverziót.

Azonkívül pedig tény az is, hogy a visszleszámitolási hitelért fizetett kamat mindenkor alacsonyabb volt, mint a betéti tőkét után fizetett kamat, amelyet a visszleszámitolásból nem részesített bankok fizettek. Ilyenformán a visszleszámitolási hitelt élvező bankok kétszeresen is előnyhöz jutottak a többi pénzintézet-

tel szemben. Jól jártak, amikor az olcsóbb visszleszámitolási hitelt kapták és most is jól járnak, amikor élvezni fogják a 450 millió állami támogatás előnyeit, míg azok a bankok, amelyek kizárólag saját tőkéiket helyezték ki a most konverzió alá eső adósok körében, kétszeresen is hátrányos helyzetbe jutottak emiatt.

Ez a probléma főként Erdély és Bánság területén mutatkozik súlyosnak. Különösen a vidéki kisebb román bankok körében nagy a riadalom, miután kitűnt, hogy a banktörvény szigorú alkalmazása esetén az egész Bánságban egyetlen román pénzintézet sem maradhatna fenn és ez a tartomány kizárólag a bukaresti, krajovai és szebeni nagybankok fiókjaira lenne utalva. Az erdélyi román bankszervezet erőlyes akciót indított, hogy a kormány, illetve a Banca Naționala találjon valamilyen megoldást és szüntesse meg a sérelmezett törvényszakaszok által teremtett méltánytalan megkülönböztetést,

vagyis a 450 millióból juttassanak minden banknak és szállítsák le a kötelezően előírt alaptőke összegét is a vidéki bankoknál.

Marosludason minden várakozást felülmúlóan sikerült az őszi nagyvásár

Közel 1000 állati cserélt gazdát s az exportörök 9.50 lejes árai ért el élősúlyban

Marosludas, október 7

Az e hó 14-én megtartott marosludasi országos kirakóvásár és az ezt megelőző felhajtó vásár kitűnő eredménnyel zárult le. A Mezőeségen 6-7 éve ilyen nagy forgalmu vásár nem volt. A hatalmas tömegű vásárló közönség szükségletét az ugyancsak nagy számban felvonult árusok alig tudták fedezni, miután csak közepes vásárra számítva, ennek megfelelő árukészlettel jelentek meg.

Az állatvásáron néhány vagon export ökröt vásároltak fel 9.50 lejes árral, a míg a paraszt ökör ára csak 6, illetve

6.50 lej volt. Már a nagyvásárt megelőzőleg az exportörök jelentékeny mennyiségű és összegű sertést vásároltak fel. A prima zsirsértés ára 19-20 lej volt, a hussértés ára pedig 16-17 lej. Az állatvásár forgalmának jelentőségét igazolja az, hogy az átirások száma majdnem fel emelkedett az ezres számig.

Ugy a mezőgazdák, mint az iparosok és kereskedők körében általános fellélegzés váltott ki a vásár ilyen sikeres eredménye, mely lehet, hogy előjele a normális gazdasági vérkeringésnek és a hét szűk esztendő befejeződésének.

Ujabb japán-dömping előtt?

Tokió, október 7

A japán bankárszövetség legutóbbi nagygyűlésén a japán pénzügyminiszter nagyobb beszédet mondott, amelynek során kijelentette, hogy a gazdasági válságot és a munkanélküliséget csak az egész gazdasági életnek újbóli erőteljesebb megindításával, s ugyanakkor a kiviteli növelésével lehet csak leküzdeni. Japán kivitele az utolsó hónapok alatt visszaesett. Az első kilenc hónapban a kiviteli 1514, a beviteli pedig 1621 millió yent ért el. A beviteli hatalmas megnövekedését az ipar felduzzadt nyersanyagigényelege magyarázza meg. A kormánynak most minden igyekezete arra irányul, hogy a kivitelt minden eszközzel elősegítse és ha szükséges, a legélesebb versennyel és az árak leszorításával is újabb piacokat szerezzen a japán kiviteli ipar számára.

Huszezer hó- és sárcipő jön be Csehszlovákiából. Egyik áruügynökségi és bi-

zományi iroda 20 ezer pár hó- és sárcipőt akar Csehszlovákiából importálni. Az erre vonatkozó behozatali engedélyre már beadta a kérést.

NAGYVÁRADI TERMÉNYPIAC ÁRAI

Buza 420-440, rozs 320, árpa 260-280, zab 240-260, kukorica csöves 130-150, morzsolt kukorica 240-280, lóhere cerna 140-150, széna 110-120, szalmu 50-70.

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük f. hó 15-én lejár, a májnapon postautalványt küldünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatódólagos küldésében megszakítás álljon elő.

Irni kell róla,

hogy a közbirtokossági számadások legutóbbi felülvizsgálása során a bukaresti nemzeti szövetségek központjának ellenőrei közel félmillió lej visszatérítésére kötelezték a vagyongözüsség 1929-33. között működő igazgatóságait. Indok az, hogy a fenti összeg kifizetését nem tudták elfogadhatóan igazolni. Most alkalmunk volt meggyőződni, hogy a megterhelt igazgatóságok, előzetes jóváhagyással, vágterületi engedélyek megszerzése fejében fizették ki a most visszafizetésre kötelezett összegeket. Erdőhatósági emberek, nyugta nélkül vették el és vágták zsebre a pénzeket. Ez a tény világosan igazolja azt a fertőt, ami a közbirtokosságok körül hullámszik. Igazolja, hogy tenni kell valamit. Meg kell változtatni a rendszert, hogy ne csak pénzbeli ellenszolgáltatás esetében tudjanak boldogulni a vagyongözüsségek, hanem minden esetben, amikor törvényes és igazságos intézkedéseket követelnek. Az üzemszerű vágterületek kiutalása pedig törvényes és jogos követelés. **Hogy mer hivatalos közeg azért pénzt elfogadni?** És enél a pontnál súlyos következetesség és ésszerűség rejlik a szövetségi ellenőrök intézkedéseiben. Végre példákat kell felállítani, hogy nyugta nélkül egyetlen banit sem szabad kifizetni a vagyongözüsségek pénztárából. És ha mégis kifizetik, a felelős egyének térítsék meg.

hogy a Magyar Párt helyi tagozata Liebl Ede elnök halála után nem tartott közgyűlést. Az elnöki tisztséget, az intéző bizottság határozata alapján, dr. Gaál Endre, a magánjavak volt igazgatója tölti be. Nem tartjuk illetékellen beavatkozásnak, amikor állítjuk, hogy ez nem lehet így a végtelenségig. A közbecsülésben és tiszteltetben álló elnök halálával megüresedett tisztséget be kell tölteni. Ujra kell szervezni a tagozatot. A kilencezer magyart számláló községnek rengeteg elintézésre váró ügyesbajos dolga van. Meg kell ragadni a munkát és segíteni ott, ahol kell. Ditrón van a sor, hogy megmutassa, hogyan kell dolgozni egy jól szervezett községi tagozatnak. Annál inkább rá vár ez a feladat, mert egyetlen községnek sem áll akkora anyag a rendelkezésére, mint neki. Reméljük, legközelebb látni fogjuk az eredményt.

hogy a napokban, a sürgősen javításra szoruló templom céljaira, nemremélt sikerű templomi hangversenyt rendeztek. Az anyagilag és erkölcsileg egyformán kiemelkedő hangversenyt dr. Lőrincz József plébánoson kívül, K. Vojtkovits Olga énekművésznő, Csipkés Rózsi zongoraművésznő és Buba Idut illeti nagy elismerés. Műsorban szerepeltek Wagner, Rossini, Bach, Gounod, Händel, Mendelssohn és Puccini örökbecsű művei.

hogy ifj. Balla József és Kolozsi Antal vezetésével kitűnően képzett fuvós zenekar működik. Nyáron térenékekkel szórakoztatják a közönséget. Nincs olyan társadalmi megmozdulás, melytől megtagadnák értékes, sőt már pótolhatatlanná vált közreműködésüket.

hogy a község utjai hihetetlenül rendezetlen állapotban vannak. A por, sár és gödrök szinte lehetetlenné teszik a közlekedést, különösen a mellékutakban. Tisztában vagyunk a község gyenge anyagi helyzetével. Azt is tudjuk, hogy igen sok felesleges pénzt dobtak már ki az ablakon és fognak kidobni. Sürgős elfoglaltságuk közepette azonban az utakról is gondoskodhatnának. Csak egy kicsit hozzájárulnak. Anyira, hogy jární lehessen rajtuk, mert így nem járnak, hanem kiüldöngnek az emberek és állatok egyaránt. Nem is beszélve a gépkocsikról.

hogy Ditrónak feltűnően „udvarias” vasuti pénztárnoka van. Olyan, aki minden pillanatban kellemtelenséget okoz a körmei közé került utasnak. Elfelejtí tanulmányozni vezérigazgatósága rendelkezéseit s így aztán a számadások sorozatát hajítja végre, melyekért minden bizonnal felelni is fog. Így megtörtént, hogy a csikszeredai állomás által, a legújabb rendelet értelmében kiállított, 20 százalékos kedvezményes, menettérti jegyet nem láttamozta. Állítása szerint csikszeredai kartársra hibát csinált. Az utassal új jegyet váltottott. Csikszeredán aztán rendelettel igazolálták, hogy a jegy szabályos és eljárást indítottak a ditrói pénztárnok ur ellen.

hogy a ditrói fakereskedők a szezon kellős közepén nem tudnak vasuti kocsihoz jutni. Minden sürgetésük kárbavész. Árjuk raktárakban rohad, noha pénzre és ezzel kapcsolatosan újabb munkára volna szükségük. Meg kellene már értenie a vasutak magas igazgatósága, hogy akkor adjon kocsiakat, amikor azokra szükség van. A jelek szerint Bukarestben más-keppen gondolkodnak és erővel tönkre akarják tenni a gyergyói fakereskedelmet.

hogy Mezei Tamás tehetséges fafaragó székely gazda a székely népművészet valódi és bátorrággal védelmezi Ditrót a kereskedés

A kulturzóna „diszvirága”:

Kilenc felekezeti tanerőre 387, ugyanannyi államira 900 növendék

Évszázadok óta a katolikus felekezeti oktatás egyik legerősebb vára volt Ditró. A legnagyobb csikmegyei székely községben soha sem volt állami oktatás. Megfelelő anyagi támogatással ugyan, de minden időben Gyulafehérvár gondoskodott a ditrói székelyek iskoláztatásáról. Hatalmas elemi iskolája mellett polgári iskolát tartott fenn.

Az impérium változás első éveiben megkezdődtek a csatározások az iskoláztatás körül. A minden eszközzel románosításra törekvő rendszer rövidesen megszüntette a felekezeti középiskolai oktatást. Későbbben az épületek tulajdonját vitatták. Ennek során kiderült, hogy a nagyszabású építkezésekhez a politikai község, sőt az állam is hozzájárult. Legfelsőbb bírósági döntésekkel az állam, illetőleg a politikai községre írták az addig megingathatatlanul vélt tulajdonjogokat.

Az emeletes, a kiválmaknak minden tekintetben megfelelő volt polgári iskolai épületben, állami elemi iskolát állítottak fel. Iskolát, melynek előadási nyelve kizárólag román.

Technikai akadályok hiányában, jól bevált székelyföldi recept szerint, megkezdődött az állami iskola benépesítése. Nem válogattak az eszközökben. Attól

sem riadtak vissza, ha évközben, erőszakkal kellett átkergetni a könnyező székely gyermekeket megszokott felekezeti padjaik közül az állami iskolába.

Néhány év alatt „dicséretre” méltó munkát végeztek. Ma ott tartunk, hogy mindkét iskola 9 tanerős. Angelescu legutóbbi elgondolásait, hogy az egyes tanerőkre alsóosztályokban 50, felsőkben pedig 30 tanulóat osszanak be, a felekezeti iskolán könyörtelenül alkalmazták. Így a magyar iskola kilenc tanerőjére 387 tanuló beírását engedélyezték. Ezzel szemben az állami iskola szintén kilenc tanerőjére 813 tanköteles maradt, a kiket hivatalból irtak be.

E számokhoz és elbáráshoz nem kell kommentár. Napnál fényesebben beszélnek maguk helyett. Még csak annyit fűzünk hozzá, hogy a hatalmas egyházközség óriási anyagi nehézségekkel küzd. Önfeláldozó tanítói 1600—5100 lejes fizetésekért töltik be súlyos hivatásukat. Legtöbb esetben hónapokon át kell várniuk ezekre az éhenhaláshoz sok s az élethez viszonylagosan kevés összegekre.

Mindezek tetejében állandóan fejtük felett lebeg annak a lehetősége, hogy iskolájukból az állam karhatalommal utára rakja.

Segítségért kiált a ditrói katedrális

Csikmegye legnagyobb katolikus templomát 1912-ben építették Ditróban. Az akkori egyházközségi elnök kijelentette: „A legnagyobb csikmegyei községnek, a legnagyobb templom jár”. És elveihez hű maradt. Az építésmérnököket megtekintette a csiksomlyói messzeföldön híres, bucsujáró kegytemplomot s egy méterrel hosszabbra és szélesebbre tervezte a ditrói katedrális.

Fedezet hiányában nem tudták befejezni a gotikus remeknek szánt templomot. A három ezer lelket befogadóképeségű hatalmas székesegyház belső hajója — a szentélyt kivéve — festetlenül maradt. A mellékoltárokat sem fejezhették be. Így az országos szempontból is, hatalmas műtérkekkel rendelkező templom falai omladozni kezdtek. Különösen a

külsőfele sürgős tatarozásra szorult.

A hihetetlen nagy anyagi gondokkal, sőt nagy adósságokkal küzdő egyházközség képtelen előteremteni a szükséges összeget. Sürgős segítségre van szüksége. Segítségre, amit boldogabb időkben ő sem tagadt meg senkitől. Pénz kell, ha könyöradományokból is, a felbecsülhetetlen értéket jelentő templom megmentése érdekében.

Eddigi segélykiáltásainak és az ecéla rendezett hangversenyének annyi eredménye volt, hogy a javítási munkálatokat megkezdheték, de ha újabb adományok nem érkeznek, félbe kell hagyniok. Erdély katolikus társadalmának erkölcsi kötelessége megmenteni egyik legszebb és legnagyobb templomát!

A ditrói társadalmi egyesületek nem akarják észrevenni, hogy: Az egyesülésben rejlik az erő!

A község társadalmi életét dr. Lőrincz József római katolikus plébános, káplánjai segítségével irányítja. Szinkatolikus székely községről van szó s így társadalmi egyesületei is kizárólag katolikus színezetűek. Belső életmegtámasztásukat is a törhetetlen vallásosság jellemzi.

A gyergyói községekben kisebb-nagyobb mértékben erős társadalmi intézmények fejtenek ki komoly munkát.

Jakab Antal és Tugos János káplánok vezetésével, iskolás gyermekek részére „Szivgárdát” szerveztek. Az egyesület keretein belül igyekeznek jó és helyes irányba terelni a serdülő csöppségek gondolkodását. Készítik a keménynek ígérkező életre.

A „Székely Leányegylet” Józsa Margit tanítónő elnöke alatt fejt ki áldásos működést. Célja szintén nevelés, életre való előkészítés.

Alig két év alatt feltűnő erős szervezetté nőtte ki magát a „Kolping Legényegylet”. Zsidó Gyula elnök és dr. Lőrincz József plébános lankadatlan munkája következtében, helyi viszonylatban pótolhatatlan szerepet tölt be. Az egyesület működésével vonult be a komoly sport is Ditróba. Fegyvermezt, sportszerű labdarugó csapatuk van. Az atlétikát most igyekeznek bevezetni.

remekét alkotta a plébánia új galambducos székely kapujában. Megkapó az összhang, hogy a faragásokat csoportosította és rendezte. Ha esetleges színezéssel el nem rontják, valószínűleg székelyföldi népművészeti remekmű lesz ez a kapu.

hogy Csibi Tamás bankhivatalnok parancsnoksága alatt évtizedek óta kötelességtudással és bátorrággal védelmezi Ditrót a kereskedés

alien a jól szervezett, fegyvermezt és kitűnően felszerelt tűzoltóegyesület. Elkeserítő, hogy a belügyminiszter legutóbbi rendelkezése szerint a magyar nyelvet csak kisegítő nyelvként használhatják. A kizárólag székelyekből alakult egyesület tagjai tulajdonképpen többsége nem érti a román nyelvet s így az egyesület működésére káros is a rendelkezés, eltekintve attól, hogy az anyanyelv kötségtelenül jogos használatába kerül.

és Jakab Antal káplán vezetése és felügyelete mellett igen erős lelki szerepet tölt be a „Mária Kongregáció”.

A fentiek szerint nyolc kizárólag vallásos és társadalmi színezetű egyesület működik Ditróban. Tulajdonos nagy szám. Sokan vannak ahhoz, hogy mindannyian komoly jövedelmekhez s ezzel kapcsolatosan céltudatos fejlesztő munkához jussanak.

Igy önkéntelenül jön a megszivlelésre, leg- alább gondolkozásra feltétlenül alkalmas tanácsunk: a mostani nehéz anyagi viszonyok között feltétlenül gondokkal küzdő egyesületeket csoportosítani kellene. Hisz egyes egyesületeknek egy és ugyanaz a személy az elnök. Végző mozgatójuk pedig a plébános. Tehát nem lehet akadály a összevonásnak, az örök csoportosításának. Együtt, egy-két pénztárral sokkal eredményesebb munkát fejthetnek ki, mint így, amikor a gyéren csepegtető garasokat meg kell osztani.

Bemutatom Gyergyóditrót

A hatalmas kiterjedésű gyergyói medence alsó részén fekszik.

Kilencezer lakosa tulnyomó többsége székely gazda. Számos iparos és kereskedője, az ősfoglalkozásukkal egyetemben, kétségbeesítő viaskodást folytat az élettel.

Valamikor, amikor sudárfenyőktől borított bergek koszorúzták a láthatárt pezsdülő élet folyt a községben. A nem is olyan régmúlt jó idők emlékét jelzik középületei, iskolái és erdélyszerte híres temploma.

A lakóházak is erre vallanak, melyek mögött sápadt, beesett gondterhelt arcok húzódnak meg.

Három fűrészüzeme a jelen pillanatban gőzrelve dolgozik, ennek ellenére kilátásai sötétek.

Jövedelmi forrásai napról-napra jobban eldugulnak. Fejlődése teljesen megállt. Ipara és kereskedelme pang. Csak éppen a mozgó emberek jelzik a hamu alatt parázsló életet. A kilátástalan életet

Félszázados határkőnél

seregszemlét tartott és zászlót szentelt a ditrói ipartestület. Felemelően szomorú ünnepély volt ez. Az ujonnan felszentelt zászló körül csoportosult iparosok arca meghatódott, de nem vidám. Az idők súlyosabb pörölycsapásai virágzó kisiparokat törtek össze. Sokan, akik fiatal korukban munkára esküdtek, azért lelkesedtek, elhulltak az elpiselhetetlen terhekkel kövezett utakon.

A lerongyolódott, betevő falatjaikért még törvényesen reszkető és zászlót szentelő iparosok mögött, egy nagy tábor szorongott. Az új idők szegénységét jelentő kontárhád. Azok az emberek, akiknek nyomorúság kiverte a törvényes kenyeret a szájukból. Azok, akik félbe, remegő könyörögnek munkáért. Olyan áron csúsznak, amilyent ígérte. Tudják, hogy tisztességtelen versenyt idéznek elő, még szabályszerű iparendeléssel rendelkező társaiknak, de nem tehetnek róla. Hasuk korog, asszonyaik és gyermekeik éhesek. Tehát dolgozniuk kell.

Az ország többi ipartestületéinél egyetemenben, a ditrói sem gondolta, hogy ilyen esztendő gazdag multtal a háta mögött idejűt. Remélte, hogy az újabb küzdelmes félszázad küszöbén, képzett iparosok kis hadserege fog ujonnan szentelt zászlója alá sorakozni. Ehelyett azt tapasztalta, hogy sorai napról-napra ritkulnak. Minden percben elkapja egy-egy társát az örületen kavargó és sehogy utra térni nem akaró gazdasági hullám.

Ennek ellenére nem csügged. Mezei István elnök, Silló Árpád alelnök és Vadász József titkár, a körüjök csoportosuló méltépzott iparostáborral egyetemben tudják: a félszázados mult kötelez. Ha éven át dicséretre méltó kitarással néld és fejlesztették az iparososztály társadalmi és kulturális helyzetét, a jövőre senki akarják feladni azt.

Epen ezért kopottas külsejű székház helyébe újat, a mai követelményeknek minden tekintetben megfelelő akarnak építeni. Nem csüggednek. A szükséges tőkét egyrésze rendelkezésükre áll. A többi is elő fogják teremteni

Kínos botrány az aradi törvényszék folyosóján

Ökölrel támadt a felperes ügyvédre az alperes trafikós fővegyész sógora

A főügyész táviratilag intézkedett, hogy a botrányhósti letartóztatassák

Arad, október 7.

Egész Aradon nagy megütközést keltett az a szokatlan támadás, amely az aradi törvényszék folyosóján történt. Dr. Friedmann Ignác ügyvédet ökölrel kétszer arcon sújtotta, majd földre teperte dr. Schuller József, a temesvári vegyvizsgáló állomás fővegyésze. Schuller mint tanu szerepelt abban a perben, melyet az ügyvéd indított elmaradt honoráriumért Eisler Miklós trafikós ellen. Schuller, aki sógora az alperesnek, ilyen módon gondolta elintézni az ügyet.

A sértett ügyvéd nyomban a főügyészhez sietett és feljelentést tett. Vulpe főügyész azonnal intézkedett, hogy állítsák elő a magáról megfélemlített fővegyészt. Schuller azonban már elutazott Aradról. Távirati utasítás ment Temesvárra, hogy nyomban tartóztassák le. Ez meg is történt. Átszállították Aradra. A vizsgálóbíró elrendelte ellene a harminc napos vizsgálati fogságot. Schuller fellebbezett és a törvényszék vádtanácsa szombaton délelőtt foglalkozott is már ügyével.

Ezideig egyetlen aradi ügyvéd sem vállalta védelmét, mert mind azonosították magukat kartársuk sérelmével, végül azonban éppen az aradi ügyvédi kamara egyik választmányi tagja, Luțai Cornel dr., volt polgármester vállalkozott.

A vádtanács megsemmisítette a vizsgálóbíró végzését és elrendelte a szabadlábra helyezést. Az ügyészség azonban fellebbezést jelenthet be három napon belül.

A vádtanács csak jövő hét szerdáján ül össze ismét. Ha tehát fellebbezés lesz, szerdái napra mindenképpen az aradi ügyészség lakója marad a pofozkodó temesvári fővegyész.

Ismét iskola-ügy...

Kerelőszentpálon a körorvos ur csapott fel hazafinak!

Községi tanácsülésen Hitler dicsőit és ki-rohan a kisebbségek ellen

Marosvásárhely, október 7

Ugy látszik, mostanában „hausse” van hazafiakban. Napról-napra bukkannak fel hírek a sajtóban arra vonatkozólag, hogy Máramaroszigettől Orsováig minden kis faluban akad egy-egy fogadatlan jó „hazafi”, aki honmentőnek csap fel és minden eszköz árán igyekszik a hazát megmenteni. Ezt a szerepet a Marosvásárhelytől alig pár kilométernyire fekvő Kerelőszentpál községben a körorvos ur tölti be. Popescu Aurel ur névszerint, aki a betegek gyógyítása helyett nem átalja a község ügyeibe is belekontárkodni.

Legutóbb a község tanácsulást tartott, amelyen a körorvos is megjelent, mint a községi tanács hivatalból kinevezett tagja.

A tanácsülés napirendjén a község elemiiskola-ügye szerepelt.

Ebben a községben ugyanis az állami elemi iskola a volt Hangya-szövetkezetben, míg a kath. elemi iskola a plébánia két termében van elhelyezve.

Mivel az állami iskolát csak 53 gyermek, a katolikus iskolát pedig 40 gyermek látogatja, az iskolák jelenlegi helyiségei megfelelnek a célnak.

Nem így gondolkoztak azonban a község vezetői, akik mindenáron új iskolát akartak építtetni a községnek 350 ezer lejes költséggel és ezt az összeget költsön formájában akarták felvenni.

A községi tanácsülésen éles vita támadt a tárgy körül.

Brandner Sándor katolikus plébános komoly, higgadt szavakkal magyarázta meg a községi tanácsosoknak, hogy ennek az összegnek a felvétele súlyos megterhelést jelentene és ezért óva intette őket ettől a lépéstől.

Nem így azonban a körorvos ur, aki magából kikelve kezdte el a plébánost sértetgetni a vitából kifolyólag és felszólalásában kijelentette, hogy „Kerelőszentpál községnek is Hitlerre volna szüksége, hogy a kisebbségeket egy kisit kioktassa a móresre”.

A honmentő „körorvos” ezután még azt is kijelentette, hogy véleménye szerint az összes templomokat fel kellene robbantani.

A kerelőszentpáli plébános felekezeten kívüli izgatás címén jelentette fel a „dühös” vidéki körorvost és ebben az ügyben már október 10-ikén tárgyalást tart a radnóti járásbíró.

A bírósági döntésig azonban még sokat tehet ez a jó hazafi!

Ujabbán azt találta ki, hogy jó lenne, ha a község katolikus elemi iskola növendékei az állami iskolába járnának, már azért is, mert így lenne jogcím az elemi iskola épületének felépítéséhez és ezért legutóbb egészségügyi „razziát” rendezett a katolikus elemi iskolában és a miniszteriumnak felterjesztett jelenté-

sében megállapította, hogy a katolikus elemi iskola helyiségeinek „levegője” nem felel meg a célnak és ezért sürgősen azt javasolja, hogy a kisebbségi növendékeket az állami iskolába utalják át.

A körorvos ur jelentésére még nem érkezett válasz.

Addig is azonban a kerelőszentpáli kisebbségi növendékek szülei elhatározták, hogy abban az esetben, ha gyermekeiket az állami iskolába kényszerítik, úgy inkább saját költségükön külön iskolát építtetnek a kisebbségi növendékek számára.

Bár az is igaz, hogy annyi cimen, mint most, Popescu ur majd az ujonnan épített iskola levegőjét is kifogásolhatja.

(b., b.)

SPORT

A vasárnap futballműsora

az első osztályban:

Bukarest: Ripensia—Venus. Kolozsvár: CFR és Romania. Nagyvárad: Universitatea—Crisana. Temesvár: Kinizsi—Gloria CFR.

A másodosztály: Brassó: Elpis—ACFR. Bukarest: Brasovia—Sportul Studentesc. Ploiest: Macabia—Prahova. Konstancia: Victoria—Tricolor. Temesvár: TAC—Jiul. Resica: UDR—Rovine Grivita. Arad: Vulturii Textila—AAC. Nagybanja: Tricolor—Keramika. Nagyszeben: Seimii—NSE. Medgyes: Mures—Vitrometan. Dicsőszentmárton: Sticla—Unirea. Piski: CFR és HTV.

Közvetíti a rádió az osztrák-magyart

A VASÁRNAPI BUDAPESTI MAGYAR—OSZTRÁK MÉRKŐZÉS A 76. TALÁLKOZÓ

a két nemzet válogatott csapatai között. A bolognai világbajnoki mérkőzés volt a 75. Most így áll a találkozó mérlege:

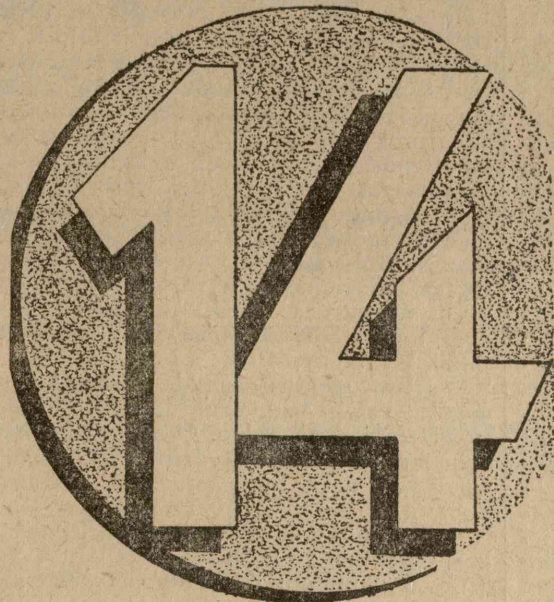
Magyarország	75	31	18	26	156:157
Ausztria	75	26	18	31	157:156

Négy év óta nem győzött a magyar csapat az osztrákok ellen. A legutóbbi két Európa-kupamérkőzés döntetlen volt.

*

A budapesti rádió, romániai időszámítás szerint, délután 4 óra 50 perces kezdettel közvetíti a mérkőzés második félidjét. A népszerű és hozzáértő Pluhár István sportírápíró kommentál.

Szeptember 26-án



EGY
MILLIÓS
NYEREMÉNYT

SORSOLTATOTT KI

A szerencsés számok a következők: 45095
71292 14845 13116 21157 74153 27972
73942 30015 2751 72189 13002 7228 53310

A ROMÁN ALLAMI SORSJÁTEK

alig három év alatt

Egy milliárd és
205.352.000 Leit
sorsolt ki

Sorsjegyeink megérkeztek. — Már most válassza ki az Ön sorsjegyét!

Postai megrendeléseket is azonnal és a legnagyobb titoktartással teljesítünk!

„FORTUNA”

Brassó, Weiss Mihály-utca 5. Telefon 3-99.

Kárpáti harmadik. Nagyközépsúly: 1. Johnson svéd. Kisebbsúly: 1. Fiedell svéd. A magyar Virág második. Nehézsúly: 1. Sjöstedt svéd Pontversenyben: 1. Svédország 14 pont. 2. Németország 12 pont 3. Magyarország 7 pont, 4. Finnország 6 pont.

Atlétika

A vasárnapi magyar—görög atlétikai versenyen nem számítanak egészen kimagasló eredményekre, sőt valószínű, hogy látszólag gyengék is lesznek. Az athéni stadiont ugyanis ősi görög stadion mintára építették és a futópályának emelkedése van — 190 méteres egyenesben 1.60 méter! —, ami súlyos másodperceket farag le az eredményből. Ezenkívül éles kanyarai is vannak a pályának. A diszkoszvetők számára sem áll megfelelő terület rendelkezésre, mert a pálya mindössze 35 méter széles. Már pedig a diszkoszvetőknek legalább 45 méter sugarú körre van szükségük. Így nincs kizárva, hogy a stadion márványlépcsőjére repül a diszkosz.

A magyar főiskolások 83:62 arányú prágai győzelme a cseh főiskolások ellen nagy sikernek számít, mert az első nap még a csehek vezettek és egyáltalán nem volt kis feladat a feltűnően fejlődő csehek legyőzése. A második napi legjobb eredmény Knenicki 49.2 mp.-es kitűnő új 400 méteres rekordja.

Olaszország—Ausztria 73:53. Nápolyban.

Télisport

Gyorskorcsolya-trénereket keresnek az oroszok. A norvégek elvesztik legjobb gyorskorcsolyázóikat. Staksrud és Egnestangen Európa-bajnokok Szovjetországra kaptak előnyös tréneri szerződést. Ugyanitt működik már Mathiesen Oszkár világrekorder is.

Ugy a NAC, mint az AMTE megfellebbezték a döntést, amely elutasította óvásukat az aradi 1:1-re végződött mérkőzés ügyében.

GYŐZÖTT A III. KERÜLET CAENBEN

III. kerület FC—SC Caen 5:2 (1:1). A budapesti csapat franciaországi túrája.

A francia szövetség is letiltotta Besvecony trénerét, a francia csapat edzéseit nem vezetheti — ezt válaszolták a franciák a román szövetség érdeklődésére. Besvecony szélhámos multja tehát a franciák előtt is ismeretes.

ELINDULT A SZOVJET FUTBALLCSAPAT PRÁGA FELÉ

ahol a hó kilencedikén játszik. Ellenfelét még nem jelölték ki.

Tenisz

ROMANIA FÉRFI EGYES TENISZ-BAJNOKSÁGÁT BOTEZ NYERTE

a döntőben 6:3, 6:8, 6:1, 4:6, 6:0 arányban győzte le a favorit Hamburgert.

Nagy küzdelem volt, Botez megérdemelt győzelmével. Botez ezzel másodszor nyerte meg az országos bajnokságot.

LTVE—Ilsa 7:1. Klubközi teniszverseny Lugoson.

Birkózás

BEFEJEZŐDÖTT A STOCKHOLMI EURÓPA-BAJNOKSÁG:

Magyarország harmadik pontversenyben. Az eredmények: Légsúly: 1. Lörcinc magyar. Pehelysúly: 1. Pihlajameki finn. A magyar Tóth harmadik. Könnyűsúly: 1. Ehrl német. Kisközépsúly: 1. Földeák német. A magyar

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGENY

Irtá: TAMÁSI ARON

Lehajoltam a földre, felvettem a kannát, nagy szenvedést ültettem az arcomra és azt mondtam, hogy én voltam, aki leejtettem a kannát, de mivel éhes vagyok, adjanak egy másikat. Az örködő ember nemcsak elhitte, amit mondtam, hanem kávé is adott, mit a szeme előtt és nagy megenyhüléssel eresztettem le a szegény basamba. Edmond hálásan nézett rám, de amikor elmúlt az egész veszedelem, furcsán kezdett kacagni és azt mondta:

— Látod-e, hogy nekem volt igazságom a vonaton, mert milyen jól tudsz hazudni!

Ugy nézhettem rá, mint Jézus Krisztus az emberiségre a keresztfáról, de nem szóltam a világon semmit, hanem megvártam a hét órát s akkor bementem az éjjeli terembe. Lefeküdtem és ott gondolkoztam kalap nélkül és igaz barát nélkül sokáig. A fejemen egy vasrácson ablak volt s azon bésüdt az utcáról a villany. S nagyon jól tette, hogy bésüdt, mert a felettem lévő ágyba egy zsidó papnövendék került s annak éjjel felolvasni kellett hangosan valamit, de hogy mit, azt ma is csak Isten tudja s talán ő, ha él még valahol s el nem felejtette.

A szándékom olyan volt, hogy másnap reggel sem kelek fel az ágyból, de a szabadság csak gondolatban virágzott, mert korán reggel egy ember rontott a terembe és felkelést kiáltott. A szája még elég sem volt neki, hanem egy hosszú s nagy tölcseren keresztül bömbölte a parancsot, mintha nem is csak nekünk szólna, hanem egy félóra múlva az egész városnak háboruba kéne menni. Felkelés után mind az udvarra özlöttünk, hogy rendes ember székássa szerint kezünk és arcunkat vízzel megmossuk. Három becsületes kut állott ott meghajlott nyakkal s azok szívesen látták minket. Én is szívesen láttam volna legalább az egyiket, de a rengeteg ember miatt csak várakozás után kerültem a víz színe elé. Innét ismét az étkező terembe mentem, hol a tegnap esti kávénak az édestestvérít adták. Nem zúgolódtam és nem haragudtam, hanem megittam jámborul a kávé, hátha türelmes szenvedéseim jutalmul elékerülne valahonnét a kalapom.

Nem is foglalkoztam egész nap egyébvel, csak a kalapom keresésével, de a tol-

vaj ügyesebb volt, mint én. Este az ágyban el is temettem szegényt s imádkoztam érte, ámbár olyan ártatlanul távozott el, hogy bünt soha nem is látott.

Reggel az a nagy hír terjedt el az emberek között, hogy indulunk a hajóra. Annyi igaz lett a hírből, hogy csakugyan indultunk valahova. Nem tartottam lehetetlennek, hogy éppen a hajóra, mert a csomagok is mind jöttek velünk. Minden rosszat elfelejtettünk és megvidámodva cipekedtünk a végtelen seregben. Délfelé meg is érkeztünk valami furcsa helyre, mely a városon kívül feküdt, egészen a szabad földeken. Sok épület gözölgött itt s azokból zugás és zakatolás hallatszott.

— Most megfürösztene minket! — mondta valaki magyarul, de úgy, mintha akasztani hoztak volna. Odanéztem s hát nem más volt, mint Győrfi! Ugy megörvendtem neki, hogy mingyárt odafurakodtam melléje és így szóltam:

— Hát maga hova lett volt el, mennyit kerestem.

Győrfi huncutul mosolygott és azt mondta:

— Találtam egy jó kuckót.

— Egyedül-e?

— Hogyne!

— S ott mit csinált?

Győrfi még huncutabban nevetett.

— Darázkodtam — felelte.

Gondoltam, hogy valami tilalmas dolog van a háta megett, mert az épület másik szárnyát asszonyfélék lakták, de tovább kérdezősködni nem volt időm, mivel egy ajtó kinyitottak és sorjában kezdtek beereszteni azon. Bent még annyira kedvem sem volt a csiklínáshoz, mint odakünn, mert egyszerre kiadták a parancsot, hogy levetkezni! Ránéztem Győrfire és azt mondtam:

— Maga vizet lát-e itt?

— Én nem.

Azonban víz is volt, de nem olyan hamar. Mert először egy száraz terembe mentünk, ahol öt darab elszánt ember várt is minket, egy egy nyírógéppel a kezében. Engedelmet sem kértek se nem kérdeztek semmit, hanem nekiünk estek s ahol gypjasságot láttak rajtunk, ott egy pillantás alatt mindenütt meggyalultak a géppel. Aztán beeresztettek a következő terembe, ahol már a zuhanyok

vártak seregestől minket. Amíg az egyik alatt én s a másik alatt Győrfi lövettük magunkot a vizsugárral, szegény Zsuzsika néni jutott eszembe, kinek nem kellett ilyen messze eljönni, mert az apám öröme s az én jóvóltomból a sugaras vizet otthon is megkapta. Győrfi nem efféle emlékezéssel töltötte az idejét, hanem engemet bámult. S minél tovább s jobban nézett, annál erősebben kacagott.

— Magának mi esik olyan jól? — kérdeztem.

— Ha látná magát, nem kérdezné — mondta Győrfi, mire én csak ennyit feleltem:

— Bizonyosan mindegy, hogy maga néz-e engem, vagy én nézem magát.

Igy próbáltuk tréfásan elütni a nagy csúfságot, amit a lelketlen kopaszotok velünk cselekedtek. De még azt sem engedték, hogy ezen az ártatlan módon ki-mulassuk magunkot, mert egy harmadik terembe tuszoltak, ahol két orvos fehér köpönyegben és feltűrközve már várt is minket. Zokszó nélkül és jámboran elejükbe járultunk, ők pedig a fejünk tetejétől kezdve a kicsi lábujjkánkig, mindenütt megvizsgáltak.

Amikor visszakerültünk oda, ahol levetkőztünk volt, újabb keserves ámulatba estünk, mert a gunyánkot sehol sem találtuk. Én mingyárt lerokkadtam a padra, mert azt gondoltam, hogy elment a ruhám a kalapomot megkeresni. Győrfi azonban kiabálni kezdett éktelenül. Erre egy ember, aki ott vigyázott volna a ruhákra, felemelte a mutató ujját és csendre intette Győrfit. Abban a percben megnyitott az ajtó s hát két másik ember nagy rakás gunyát hoz az öliben, ahogy a szénát szokták hozni a szarvasmarháknak. Nem sokat tettekőriáztak, hanem ledobták a ruhákat mind a földre s nekünk onnét kellett kiválasztanunk a magunkét. De össze voltak gyűrődve istenesen és szagot is árasztottak magukból, valami keserű.

Akkor tudódott ki, hogy amíg mi a keresztuton voltunk, addig gázkazánba dugták a ruhánkat, hogy a tetveket, ha esetleg lennének, keményen megöljék.

Elégé keseregtem magamban, hogy mit csináltak a Kelemen pap szép ajándék ruhájából, de azért felvettem és más képpen is igyekeztem, hogy végre már kijussak ebből az egészséges házból. Már künn is álltam a füves udvaron, amikor Győrfi is megjelent. Ketten sétálni kezdtünk és arról beszélünk, hogy most már bizonyosan csak jót fogunk élni. S ahogy így sétáltunk és így beszélgettünk, Győrfi úgy talált békétleni egy házban az ablakán, hogy mingyárt ott is ragadt az ablak mellett. Nem tudtam elgondolni, hogy mit nézhet olyan nagy buzga-

EXOTIQUE

KÖLNIVIZET ÉS PUDERT használ

az előkelő urinó Európa minden fővárosában.

„BIARITZ” illatszertár készítményei.

EITEL

ILLATSZERTÁR, BRASSÓ.

lommal, de mivel nem hagyta abba, én is odamentem. Jó, hogy meg nem vakultam abban a helyben, mert odabent az ablak megett garadában voltak mindenféle csomagok, a csomagok tetején pedig egy fiatal ember és egy leány erősen barátkozott.

— Jöjjön, az nem a maga dolga, hanem az övék! — mondtam Győrfinek, aki erre csakugyan megfordult, de a megfordulással ellentétesen így szólt:

— Nem egészen!

— Miért?

— Azért, mert ez a lány az.

— Akivel a kuckóban volt?

— Ühm.

Most már annál inkább megragadtam a karját és elhúztam, nehogy bétörje szerelmében az ablakot. El is jött szépen onnét, de sem hamarjában, sem azalatt, amíg menedéltünk a városba vissza, nem tudtam szavát venni. Én egyik részről eléggé sajnáltam őt, de a másik részről örvendeznem kellett, mert nem oda mentünk vissza, ahonnan eljöttünk volt, hanem egy becsületesebb házba. Amikor azt is megtudtam, hogy innét kimenni is szabad, akkor még ugrottam is egy nagyot örömben s azt mondtam Győrfinek, hogy este jöjjön ki velem a városba mert bort veszek, miből a leánynak nem fogunk adni.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek

Cl. G. Adrian, Nagybárad. A kért cím a következő: Gábor István hírlapíró, Nagybárad, Rimanczy-utca 12.

Uzon. Első kérdésére vonatkozólag leg-helyesebben teszi, ha felvilágosítást kér a székelykeresztúri unitárius mezőgazdasági iskolától. Második kérdésére pedig azt üzenhetjük, hogy az olaszteleki kórház-sorsjegy húzását bizonytalan időre elhalasztották.

Primăria comunei Zărnești. Județul Braşov

No. 1876—1934.

HIRDETMEY

Zernest község előjárósága nyilvános árverésen bérbe adja a községi malmot, 1935. január 1-től kezdődőleg 3 évi időtartamra. azaz 1937 december 31-ig. Az árverés 1934. november hó 5-én délelőtt 10 órakor lesz megtartva a községelőjáróság helyiségében, melyen a nyilvános számadásról szóló törvény 88—110 paragrafusai értelmében zárt és lepecsételt borítékban nyújtandók be az ajánlatok. Kiküldési ár évi 80.000 lej, az óvadék 10 százalék készpénzben vagy állami értékpapírokban teendő le.

Az árverési feltételek megtekinthetők Zernest község előjáróságánál.

Zărnești 1934. október 5.

Községi előjáróság.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismételt feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Népbank és Sparcassa betétkönyvet veszek. Stingel, Brassó, str. Crişan 9. 15121

Eladó Benzinmotor 10 HP. hozzávaló AEG dinamó kapcsolókkal. Albertini Tusnadbú. 15344

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara köve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvostályától. Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Allást nyer

Egy tanuló fiút és egy kifizetőt felvesszünk M. Neumann, Brassó. 15543

Bukarest

Bukaresti magyarok! Orát, ékszer, karikagyűrűt bizalommal vásárolhatnak, javíthatnak a legregibb erdélyi órák és ékszerész-üzletben: Ardeleana, Sft. Vineri 17. Törött aranyat, aranyfogakat legmagasabb áron veszek. 21020-b

Doctor Ana Aleske. Női bajok és szüléset. Kezelés és operációk. Elektrotérápia. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezményes árak. Rendelés 8—12 és 4—8. Bulevardul Maria 2. Bărăţiei sarok. Bukarest.

Perzsa-szőnyeg szövelányok felvétetnek. Jelentkezni lehet reggel 8—9-ig Str. Dioneşie 27. földszint. 2641-b

Doktor Grubarg. Nemibajok szifilisz. Nőbetegségek. Folyások és komplikációk. Impotencia. Elektrotérápia. Analízisek. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezmény. Rendel: 11—2 és 5—8. Bulevardul Carol 43.

Psychotechnikai módszerrel azonnal beszélhet angolul, franciául, németül. Gábor nyelvtanár, Brassó, str. Costinescu 4. (Cazermei). 21040-b

Két épület-lakatos felvétetik Calea Dudeşti 123. Pax. 21039-b

Perfekt, középkorú szakácsnő, aki a háztartásban is segédkezik, keresek. Csak elsőrangúak jelentkezzenek. Könyg Bukarest, B-dul Domniţei 49.

Nagyon szép különbejárta szoba, centrumhoz közel, modern, összkomforttal, telefonhasználat kiadó. Cim a bukaresti kiadóban. 21032

A HAZICUKRASZAT KEZIKÖNYVE. Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb téstájak mindenki bázilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel Ára félváson kötésben 40 lej.

Hotel Pension Modern

nyugati kényelemmel berendezett szobái étkezési kötelezettség nélkül is rendelkezésre állnak! Őszi árak (egy napra is)!

Brassó, Str. Regina Maria 68.

Telefon 7-55.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Braşov.